

AVRUPA BASİT HAK İDDİALARI PROSEDÜRÜ (EUROPEAN SMALL CLAIMS PROCEDURE): KAPSAMI VE UYGULANMASI ÜZERİNE BİR İNCELEME

İbrahim Barış SAYAR*

ÖZET

Avrupa Birliği'nde medenî yargılama hukukunun yeknesaklaştırılması çabalarının bir ürünü olan ve iç pazarın talepleri sonucu ortaya çıkan Avrupa Basit Hak İddiaları Prosedürü ilk kez 861/2007 sayılı Tüzük ile tesis edilmiş, 2015/2421 sayılı Tüzük ile bazı değişikliklere uğramıştır. Prosedürün temel amacı belirli bir parasal değerden küçük (5.000 €) sınır ötesi medenî ve ticari uyuşmazlıklarda adil yargılanma hakkının muhafaza edilmesi kaydıyla yargılamanın basitleştirilmesi, hızlandırılması ve masrafların azaltılması suretiyle adalete erişimin kolaylaştırılmasıdır. Prosedür Danimarka hariç tüm AB üyesi ülkelerde doğrudan uygulanan ve benzer talepler için üye ülkelerde mevcut yargılama usullerine alternatif olarak getirilen bir yargılama usulüdür. Prosedür kural olarak yazılı yargılama usulüdür ve dava ve cevap dilekçeleri standart formların doldurulması suretiyle görevli mahkemeye sunulur. Prosedür ile yargılamanın hızlandırılması için hem taraflara hem de mahkemeye belirli süre sınırları öngörülmüştür. Prosedür kapsamında bir AB üyesi ülkede verilen mahkeme kararı ara bir işleme gerek olmaksızın başka bir AB üyesi ülkede tanınır ve icra edilebilir. Bu makalede Avrupa Basit Hak İddiaları Prosedürü ayrıntılı olarak incelenmiştir.

Anahtar Kelimeler: Medenî Usul Hukuku, Avrupa Basit Hak İddiaları Prosedürü, 861/2007 sayılı Tüzük, 2015/2421 sayılı Tüzük, Tanıma, Tenfiz.

---

* Av., İstanbul Barosu (ibasay101@hotmail.com).

Bu makale yazarın “Adalete Erişim Hakkı Bağlamında Yargı Harçları” isimli yüksek lisans tez çalışmasından üretilmiştir.”

Makalede yer alan tüm çeviriler yazar tarafından yapılmıştır. Çeviri sırasında AB BAKANLIĞI: **AB Mevzuatı Çeviri Rehberi ve Ekler Kitapçığı**, 1. Baskı, Ankara, 2017.

(http://www.yok.gov.tr/documents/10279/30380731/ab_mevzuati_ceviri_rehberi.pdf/ Erişim: 08 Nisan 2018); AVRUPA BİRLİĞİ GENEL SEKRETERLİĞİ: **Avrupa Birliği Terimleri Sözlüğü (İngilizce – Türkçe)**, 1. Baskı, Ankara, 2009. (https://www.ab.gov.tr/files/Sozluk/glossary_for_the_european_union.pdf Erişim: 08 Nisan 2018) ile <http://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html> internet adresinden yararlanılmıştır.

Yayın Kuruluna Ulaştığı Tarih : 27/01 /2018

Yayınlanmasının Uygun Görüldüğü Tarih: 26/04/2018

EUROPEAN SMALL CLAIMS PROCEDURE: AN EXAMINATION ON ITS SCOPE AND IMPLEMENTATION

ABSTRACT

European Small Claims Procedure which is an output of the efforts in the European Union for the harmonization of law of civil procedure and arose out of demands from internal market was first established with the Regulation (EC) No. 861/2007 and has undergone amendments with the Regulation (EC) No. 2015/2421. The main objective of ESCP is to facilitate access to justice, by simplifying, speeding up and reducing costs concerning small claims (5.000 €) in cross-border civil and commercial matters, while respecting the right to a fair trial. ESCP is a civil procedure which is directly applied in all EU Member States except Denmark and is an alternative to existing civil procedures in Member States for similar claims. ESCP is a written civil procedure in principle and complaint and plea are submitted to the competent court by filing the standard forms. ESCP establishes time limits for the parties and for the court to speed up litigation. A judicial decision obtained as a result of ESCP in a Member State shall be recognized and enforced in another Member State without need for intermediate measures. In this article, ESCP has been examined in details.

Keywords: *Law of Civil Procedure, European Small Claims Procedure, Regulation (EC) No. 861/2007, Regulation (EC) No. 2015/2421, Recognition, Enforcement.*

GİRİŞ

Avrupa Basit Hak İddiaları¹ Prosedürü² olarak dilimize çevrilebilecek European Small Claims Procedure³ ilk kez 11 Temmuz 2007 tarihli ve

¹ “Small Claims” ibaresi tarafımızca “Basit Hak İddiaları” şeklinde tercüme edilmekle birlikte, daha açık bir ifadeyle dava değerinin belirli bir parasal değer altında olduğu (düşük miktarlı) uyuşmazlıklara ilişkin hak taleplerine karşılık gelmektedir. Belirtmek gerekir ki “European Small Claims Procedure” ifadesi doktrinde “Avrupa Küçük Talepler Usulü” [Ayşe Gülin GÜRALP, **Anglo-Amerikan ve Kıta Avrupası Medenî Yargılama Sistemlerindeki Yeni Gelişmeler ve Türk Hukuku ile Karşılaştırılması**, Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2010, s. 248] veya “Avrupa Basit Tazminat Talepleri Usulü” [Çiğdem Yatağan, **2011/7/EU Sayılı Topluluk Yönergesi ve 6102 Sayılı TTK’nın 1530. Maddesi Çerçevesinde Mal ve Hizmet Tedarikinde Geç Ödemenin Sonuçları**, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2011, s. 26] şeklinde de tercüme edilmektedir.

² “Procedure” ibaresi “usul” şeklinde de Türkçe’ye çevrilmekle beraber, Fransızca kökenli bu ibarenin hem “prosedür” kelimesi olarak dilimize geçmiş olması, hem de çalışma kapsamında ESCP’ye atıfta bulunmak suretiyle kullanılması nedeniyle “prosedür” kelimesi tercih edilmiştir. Prosedür, Türk Dil Kurumu tarafından “bir amaca erişmek için izlenen, tutulan yol, usul, sistem” olarak tanımlanmaktadır. <http://tdk.gov.tr/> Erişim: 19 Ocak 2018.

³ “European Small Claims Procedure”, metin içerisinde İngilizce adı ile uyumlu olacak

861/2007 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Tüzüğü⁴ (“861/2007 sayılı Tüzük”) ile tesis edilmiş, 16 Aralık 2015 tarihli ve 2015/2421 sayılı Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Tüzüğü⁵ (“2015/2421 sayılı Tüzük”) ile de birtakım değişikliklere uğramıştır. ESCP 1 Ocak 2009’dan itibaren Danimarka hariç tüm Avrupa Birliği (“AB” veya “Birlik”) üyesi ülkelerde doğrudan uygulanan bir yargılama usulüdür. ESCP AB genelinde medenî yargılama hukukunun yeknesaklaştırılması çabalarının bir ürünü olmakla beraber, prosedürün tesisinin iç pazarın talepleri doğrultusunda gerçekleştiği de ifade edilmektedir⁶.

Pek çok AB üyesi devlette belirli bir parasal değer altındaki uyuşmazlıkların çözümüne ilişkin basitleştirilmiş ve hızlandırılmış yargılama usulleri mevcut olmakla birlikte, çeşitli ülkelerde uygulanan usuller arasındaki farklılıklar AB iç pazarında rekabet dengesinin bozulmasına yol açmaktadır. ESCP bu kapsamda AB genelinde doğrudan uygulanma imkânı bulan ve sınır ötesi (*cross-border*)⁷ uyuşmazlıklardan kaynaklanan basit hak taleplerinde hem

şekilde “ESCP” kısaltması ile veya “prosedür” ifadesiyle anılacaktır.

⁴ 861/2007 sayılı Tüzük’ün İngilizce dilindeki orijinal ismi “Regulation (EC) No. 861/2007 of the European Parliament and of the Council of 11 July 2007 establishing a European Small Claims Procedure“ dur.

861/2007 sayılı Tüzük 31 Temmuz 2007 tarihli ve L 199/1 sayılı Avrupa Birliği Resmî Gazetesi’nde (Official Journal of the European Union) yayımlanmıştır. 861/2007 sayılı Tüzük’ün “Yürürlük (Entry into force)” başlıklı 29/1. maddesi uyarınca Tüzük AB Resmî Gazetesi’nde yayımlandığı gün yürürlüğe girer. 29/2. maddesi uyarınca Tüzük’ün 25. maddesi 1 Ocak 2008 tarihinden, geri kalan maddeleri ise 1 Ocak 2009 tarihinden itibaren uygulanacaktır.

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32007R0861&from=en>
Erişim: 08 Nisan 2018.

⁵ 2015/2421 sayılı Tüzük’ün İngilizce dilindeki orijinal ismi “Regulation (EU) 2015/2421 of the European Parliament and of the Council of 16 December 2015 amending Regulation (EC) No. 861/2007 establishing a European Small Claims Procedure and Regulation (EC) No. 1896/2006 creating a European order for payment Procedure” dur. 2015/2421 sayılı Tüzük 24 Aralık 2015 tarihli ve L 341/1 sayılı AB Resmî Gazetesi’nde yayımlanmıştır. 2015/2421 sayılı Tüzük’ün 3/1. maddesi uyarınca Tüzük AB Resmî Gazetesi’nde yayımlanmasının 20. gününde yürürlüğe girer. 3/2. maddesi uyarınca Tüzük’ün 861/2007 sayılı Tüzük’ün 25. maddesini değiştiren 1/16. maddesi 14 Ocak 2017 tarihinden, diğer tüm maddeleri ise 14 Temmuz 2017 tarihinden itibaren uygulanacaktır.

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R2421&from=EN>
Erişim: 08 Nisan 2018.

⁶ Ayşe Gülin GÜRÜLP, “Medenî Yargılama Hukukunun Yeknesaklaştırılmasına İlişkin Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi’ndeki Çalışmalar”, **DEÜHFD**, C. 11, Özel S. 2009, s. 261-307, s. 293.

⁷ Sınır ötesi (*cross-border*) uyuşmazlık kavramı 861/2007 sayılı Tüzük’ün 3/1. maddesinde belirtilmiştir ve aşağıda IV/A kısmında açıklanacaktır.

yargılamanın sadeleştirilmesi, hızlandırılması ve masrafların azaltılması, hem de AB genelinde malların, kişilerin, hizmetlerin ve sermayenin serbest dolaşımı önündeki engellerin ortadan kaldırılması⁸ amacına hizmet etmektedir. ESCP AB üyesi devletlerde basit hak iddiaları için tercih edilebilecek mevcut yargılama usullerine alternatif olarak sunulmakta, ayrıca prosedür çerçevesinde verilen mahkeme kararı bir başka AB üyesi ülkede ara bir işleme gerek olmaksızın icra edilebilmektedir.

Bu doğrultuda çalışmamızda ESCP'nin tesis amacı ile tarihsel arka planından bahsedildikten sonra 861/2007 sayılı ve 2015/2421 sayılı tüzükler temel alınmak suretiyle ESCP'nin kapsamı, uygulanması, usule ilişkin temel hususlar ve ESCP kapsamında verilen bir mahkeme kararının bir diğer AB üyesi ülkede tanıma ve tenfizi ayrıntılı olarak incelenecektir.

L.AVRUPA BİRLİĞİ VE HUKUKİ YAPISI

ESCP'nin amaç ve kapsamını incelemeden önce, genel olarak AB ve AB'nin hukuki yapısından bahsetmek önem arz etmektedir. AB, Birliği oluşturan ülke⁹ halklarının ekonomik, siyasi, sosyal ve kültürel alanlarda birbirleri ile kaynaşmalarını sağlamak amacıyla Avrupa kıtasında yer alan devlet ve vatandaşların bir araya gelerek oluşturdukları uluslarüstü bir yapıdır¹⁰. Birlik, AB Antlaşması'nın 2. maddesinde¹¹ belirtildiği üzere “*insan onuruna saygı,*

⁸ GÜRALP, (2009), s. 293.

⁹ Halihazırda AB'ye üye olan ülkeler Almanya, Avusturya, Belçika, Bulgaristan, Çekya (Çek Cumhuriyeti), Danimarka, Estonya, Finlandiya, Fransa, Güney Kıbrıs Rum Yönetimi, Hırvatistan, Hollanda, İrlanda, İspanya, İsveç, İtalya, Letonya, Litvanya, Lüksemburg, Macaristan, Malta, Polonya, Portekiz, Romanya, Slovakya, Slovenya ve Yunanıstandır. Birleşik Krallık ise 23 Haziran 2016 tarihli halk oylaması sonucu doğrultusunda “Brexit” olarak adlandırılan AB üyeliğinden ayrılma süreci içerisinde.

¹⁰ AB BAKANLIĞI: **AB'ye Genel Bakış**, Ankara, s. 2.

(https://www.ab.gov.tr/files/rehber/02_rehber.pdf Erişim: 08 Nisan 2018).

¹¹ Halen yürürlükte olan ve çeşitli tarihlerde değişikliklere uğrayan Avrupa Birliği Antlaşması ile Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma'nın konsolide edilmiş metinlerinin İngilizce dilindeki orijinal isimleri “Consolidated Version of the Treaty on European Union” ve “Consolidated Version of the Treaty on the Functioning of the European Union” dur. Söz konusu metinler 07 Haziran 2016 tarihli ve C 202/1 sayılı AB Resmî Gazetesi'nde yayımlanmıştır.

(<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:12016M/TXT&from=EN> Erişim: 08 Nisan 2018).

Avrupa Birliği Antlaşması ve Avrupa Birliği'nin İşleyişi Hakkında Antlaşmanın konsolide edilmiş metninin Türkçe tercümesi için bkz. AB GENEL SEKRETERLİĞİ: **AB Antlaşması ve AB'nin İşleyişi Hakkında Antlaşma**, Ankara, 2011, s. 3. (<https://www.ab.gov.tr/files/>

özgürlük, demokrasi, eşitlik, hukukun üstünlüğü ve azınlıklara mensup kişilerin hakları da dahil olmak üzere insan haklarına saygı değerleri üzerine kuruludur. Bu değerler, çoğulculuk, ayrımcılık yapmama, hoşgörü, adalet, dayanışma ve kadın-erkek eşitliğinin hâkim olduğu bir toplumda üye devletler için ortaktır.”

AB’yi benzersiz kılan özellik, Birliğe üye devletlerin karar alma ve düzenleme yapma yetkilerinin bir kısmını yine kendileri tarafından oluşturulan AB kurumlarına devretmesi, bu sayede üye devletlerin ortak menfaatlerini ilgilendiren belirli hususlara ilişkin kararların AB seviyesinde demokratik bir şekilde alınabilmesinin sağlanmasıdır¹². Bu itibarla AB sistemi, Amerika Birleşik Devletleri’nde görülen güçlü federal sistem ile Birleşmiş Milletler’de görülen gevşek ve hükümetler arası iş birliğine dayanan sistem arasında yer almaktadır.

AB sistemi içerisinde karar alma ve yasama yetkisi Avrupa Parlamentosu, Avrupa Konseyi ve Avrupa Komisyonu gibi çeşitli kurumları kapsar. Avrupa Parlamentosu doğrudan halk tarafından seçilen bir organken, Avrupa Konseyi Birlik üyesi devletlerin hükümet temsilcilerinden oluşmaktadır. Avrupa Komisyonu ise yasama sürecini başlatmakla beraber ayrıca Birliğin yürütme organı konumundadır. AB sınırlı yetki ilkesine tabidir, buna göre belirtilen kurumlar sadece Birlik üyesi devletlerce açıkça yetkilendirildikleri alanlarda bağlayıcı yasalar yaparak gerekli tedbirleri alabilirler¹³.

AB hukuk sistemi içerisinde tüzük, direktif, karar ve tavsiye olarak adlandırılan çeşitli yasal düzenlemeler bulunmaktadır. Bu düzenlemeler AB kurumlarının AB kurucu antlaşmalarını temel almak suretiyle geliştirdikleri yasal araçlar olup, ikincil mevzuat olarak adlandırılmaktadır¹⁴. İkincil mevzuat araçlarının ilkinin teşkil eden tüzükler, Birlik üyesi tüm ülkelerde uygulanabilen ve doğrudan bağlayıcı nitelikteki yasal düzenlemeler olup, Birlik üyesi ülke tarafından iç hukuk kapsamına alınmasına gerek bulunmamakta-

---

pub/antlasmalar.pdf Erişim: 08 Nisan 2018).

¹² THE EUROPEAN UNION: **How the European Union Works**, Publications Office of the European Union, Germany, 2012, s. 3.

(http://eeas.europa.eu/archives/delegations/singapore/documents/more_info/eu_publications/how_the_european_union_works_en.pdf Erişim: 08 Nisan 2018).

¹³ AB BAKANLIĞI, s. 17.

¹⁴ GÜRALP, (2010), S. 249.

dır¹⁵. Tüzükler üye ülke vatandaşlarına ulusal mevzuatta olduğu gibi hak ve yükümlülükler getirir, AB Resmî Gazetesi'nde yayımlanır ve tüzük kapsamında belirtilen zamanda yürürlüğe girer¹⁶. Öte yandan Birlik üyesi devletlerin ulusal hukuklarının tüzük ile çatışma halinde olması durumunda ulusal hukukta yer alan hükümlerin değişmesi gerekebilecektir. Pek çok konuda, Birlik üyesi devletleri bağlayacak yasalar yapmak Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi'nin ortak yetkisindedir. Buna göre Avrupa Komisyonu yeni yasa tekliflerinde bulunmakta, Parlamento ve Konsey tarafından kabul edilen yasalar üye devletler ve Avrupa Komisyonu tarafından uygulanmaktadır¹⁷. Bu kapsamda ESCP'yi tesis eden 861/2007 sayılı Tüzük ile onu değiştiren 2015/2421 sayılı Tüzük Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi tarafından onaylanan ve Birlik üyesi tüm devletleri bağlayacak şekilde geçerli olarak yürürlüğe giren yasal metinlerdir.

II. AVRUPA BİRLİĞİ'NDE MEDENİ YARGILAMA HUKUKUNU YEKNESAKLAŞTIRMA ÇABALARI

Çalışmamızın giriş kısmında ifade edildiği üzere, ESCP AB genelinde medenî yargılama hukukunun yeknesaklaştırılması çabalarının bir sonucu olarak ortaya çıkmıştır. Avrupa medenî yargılama hukuku AB'yi oluşturan üye ülkelerin ulusal hukuk sistemlerinin bir toplamı olmakla birlikte, bu kavram AB içerisinde bütünleşmiş/yeknesak yargılama hukukunu da kapsamaktadır¹⁸.

AB kişilerin, malların, hizmetlerin ve sermayenin serbest dolaşımı temel ilkesine göre kurulduğundan¹⁹, bu serbestliğin sağlanabilmesi AB üyesi devletler arasında adli bir iş birliğinin sağlanmasını da gerekli kılmaktadır²⁰. Bu doğrultuda AB içerisinde yeknesak bir medenî yargılama hukuku oluşturulmasına ilişkin ilk adım daha sonra tüzük haline getirilen 27 Eylül 1968 tarihli Ticari ve Hukuki Konularda Mahkemelerin Milletlerarası Yetkisi ve Mahkeme Kararlarının Tanınması ve Tenfizi Hakkında Brüksel Sözleşmesi²¹

¹⁵ THE EU, (2012), s. 5.

¹⁶ GÜRALP, (2010), s. 249.

¹⁷ THE EU, (2012), s. 5.

¹⁸ GÜRALP, (2010), s. 248.

¹⁹ Yusuf ÇALIŞKAN / Zeynep ÇALIŞKAN, "The Free Movement of Judgments within the European Union", **ABD**, Yıl: 68, S. 2010/3, 13-22, s. 13.

²⁰ Tuba Birinci UZUN, "Avrupa Birliği'ne Üye Devletler Arasında Mahkeme Kararlarının Serbest Dolaşımı", **TAAD**, C. 5, S. 19, 2014, s. 997-1037, s. 998.

²¹ Sözleşme'nin İngilizce dilindeki orijinal ismi "Convention on jurisdiction and the

ile atılmıştır.

Amsterdam Antlaşması'nın²² 1 Mayıs 1999 tarihinde yürürlüğe girmesi ile birlikte AB içerisinde medenî yargılama hukukunun yeknesaklaştırılması çalışmaları ivme kazanmıştır²³. AB nezdinde medenî usul hukukuna ilişkin kuralların yeknesaklaştırılması amacıyla ESCP'nin tesisinden önce de 29 Mayıs 2000 tarihli ve 1348/2000 sayılı Üye Ülkelerde Medenî ve Ticarî Konulara İlişkin Adli ve Adli Olmayan Belgelerin Tebliğine Dair Konsey Tüzüğü²⁴, 22 Aralık 2000 tarihli ve 44/2001 sayılı Medenî ve Ticarî Konularda Yargı Yetkisi ve Yargı Kararlarının Tanınması ve Tenfizine İlişkin Konsey Tüzüğü²⁵, 28 Mayıs 2001 tarihli ve 2001/470 sayılı Medenî ve Ticari Konularda Bir Avrupa Yargı Ağı Kurulmasına İlişkin Konsey Kararı²⁶, 21 Nisan 2004 tarihli ve 805/2004 sayılı İtiraza Uğramamış Alacaklar Bakımından Avrupa İcra Emrine Dair Konsey Tüzüğü²⁷, 12 Aralık 2006 tarihli ve 1896/2006 sayılı

Enforcement of judgments in civil and commercial matters” dir. Sözleşme ilk olarak 31 Aralık 1972 tarihli ve OJ L 299 sayılı AB Resmî Gazetesi'nde yayımlanmıştır.

- ²² Amsterdam Antlaşması'nın İngilizce dilindeki orijinal ismi “Treaty of Amsterdam amending the Treaty on European Union, the Treaties Establishing the European Communities and Certain Related Acts” dir. Amsterdam Antlaşması 2 Ekim 1997 tarihinde imzalanmış ve 1 Mayıs 1999 tarihinde yürürlüğe girmiştir.
- ²³ Xandra KRAMER, “A Major Step in the Harmonization of Procedural Law in Europe: The European Small Claims Procedure, Accomplishments, New Features and Some Fundamental Questions of European Harmonization”, (ed. Jongbloed, A.W.) **The XIIIth World Congress of Procedural Law: The Belgian and Dutch Reporters**, 2008, 253-283, s. 254. (KRAMER, **Harmonization of Procedural Law**).
- ²⁴ 1348/2000 sayılı Tüzük'ün İngilizce dilindeki orijinal ismi “Council Regulation (EC) No. 1348/2000 of 29 May 2000 on the service in the Member States of Judicial and Extrajudicial documents in civil or commercial matters” dir. 1348/2000 sayılı Tüzük 30 Haziran 2000 tarihli ve L 160/37 sayılı AB Resmî Gazetesi'nde yayımlanmış, 31 Mayıs 2001 tarihinde yürürlüğe girmiş ve 1393/2007 sayılı Tüzük ile yürürlükten kaldırılmıştır.
- ²⁵ 44/2001 sayılı Tüzük'ün İngilizce dilindeki orijinal ismi “Council Regulation (EC) No. 44/2001 of 22 December 2000 on jurisdiction and the recognition and enforcement of judgments in civil and commercial matters” dir. 44/2001 sayılı Tüzük 16 Ocak 2001 tarihli ve L 12/1 sayılı AB Resmî Gazetesi'nde yayımlanmış, 1 Mart 2002 tarihinde yürürlüğe girmiş ve 1215/2012 sayılı Tüzük ile yürürlükten kaldırılmıştır. “Brüksel I” olarak da anılan bu tüzüğün temel amacı AB üyesi ülkeler arasında mahkeme kararlarının serbest dolaşımının tesis edilmesiydi.
- ²⁶ 2001/470 sayılı Konsey Kararı'nın İngilizce dilindeki orijinal ismi “Council Decision of 28 May 2001 establishing a European Judicial Network in civil and commercial matters” dir. 2001/470 sayılı Konsey Kararı 27 Haziran 2001 tarihli ve L 174/25 sayılı AB Resmî Gazetesi'nde yayımlanmış ve 1 Aralık 2002 tarihinden itibaren uygulanmaya başlanmıştır.
- ²⁷ 805/2004 sayılı Tüzük'ün İngilizce dilindeki orijinal ismi “Regulation (EC) No. 805/2004 of the European Parliament and of the Council of 21 April 2004 creating a European Enforcement Order for uncontested claims” dir. 805/2004 sayılı Tüzük 30 Nisan 2004 tarihli

Ödeme Usulüne İlişkin Avrupa Emrine Dair Konsey Tüzüğü²⁸, 13 Kasım 2007 tarihli ve 1393/2007 sayılı Üye Ülkelerde Medenî ve Ticarî Konulara İlişkin Adli ve Adli Olmayan Belgelerin Tebliğine ve 1348/2000 sayılı Tüzük’ün İlgasına Dair Konsey Tüzüğü²⁹ ve 12 Aralık 2012 tarihli ve 1215/2012 sayılı Medenî ve Ticarî Konularda Yargı Yetkisi ve Yargı Kararlarının Tanınması ve Tenfizine İlişkin Konsey Tüzüğü³⁰ gibi yasal düzenlemeler yapılmıştır.

Bu yöndeki çalışmalar Amsterdam Antlaşması ile değişik Avrupa Topluluğu Antlaşmasının 65. maddesine dayanmaktadır³¹. 65. madde kapsamında

---

ve L 143/15 sayılı AB Resmî Gazetesi’nde yayımlanmış, 21 Ocak 2004 tarihinde yürürlüğe girmiş ve 21 Ekim 2005 tarihinden itibaren uygulanmaya başlanmıştır.

²⁸ 1896/2006 sayılı Tüzük’ün İngilizce dilindeki orijinal ismi “Regulation (EC) No. 1896/2006 of the European Parliament and of the Council of 12 December 2006 creating a European order for payment Procedure” dur. 1896/2006 sayılı Tüzük 30 Aralık 2006 tarihli ve L 399/1 sayılı AB Resmî Gazetesi’nde yayımlanmış, aynı gün yürürlüğe girmiş ve 12 Aralık 2008 tarihinden itibaren uygulanmaya başlanmıştır.

²⁹ 1393/2007 sayılı Tüzük’ün İngilizce dilindeki orijinal ismi “Regulation (EC) No. 1393/2007 of the European Parliament and of the Council of 13 November 2007 on the service in the Member States of Judicial and extrajudicial documents in civil or commercial matters (service of documents), and repealing Council Regulation (EC) No. 1348/2000” dir. 1393/2007 sayılı Tüzük 10 Aralık 2007 tarihli ve L 324/79 sayılı AB Resmî Gazetesi’nde yayımlanmış, yayımının 20. gününde yürürlüğe girmiş ve 13 Kasım 2008 tarihinden itibaren uygulanmaya başlanmıştır.

³⁰ 1215/2012 sayılı Tüzük’ün İngilizce dilindeki orijinal ismi “Regulation (EC) No. 1215/2012 of the European Parliament and of the Council of 12 December 2012 on jurisdiction and the recognition and enforcement of judgments in civil and commercial matters” dir. 1215/2012 sayılı Tüzük 20 Aralık 2012 tarihli ve L 351/1 sayılı AB Resmî Gazetesi’nde yayımlanmış, yayımının yirminci gününde yürürlüğe girmiş ve 10 Ocak 2015 tarihinden itibaren uygulanmaya başlanmıştır.

³¹ Amsterdam Antlaşması ile değişik Avrupa Topluluğunu Kuran Antlaşma madde 65: Madde 67 uyarınca alınacak olan ve iç pazarın iyi işleyebilmesi için gerekli olan, sınır ötesi etkiye sahip sivil konularda adli iş birliği önlemleri aşağıdakileri içerir;

- a) Adli ve adli olmayan belgelerin uluslararası tebligatı sisteminin; delil toplanması konusunda iş birliğinin, mahkemeler tarafından verilmeyen kararlar da dahil olmak üzere, hukuk davaları ve ticari davalarda verilen mahkeme kararlarının tanınmasının ve tenfizin geliştirilmesi ve basitleştirilmesi;
- b) Kanunlar ihtilafı ve yetki ihtilafına ilişkin üye devlet nezdinde geçerli olan kuralların birbirleriyle olan uyumunun geliştirilmesini;
- c) Gerektiğinde üye devletler nezdinde yürürlükte olan medenî usul kurallarının birbirleriyle uyumunun geliştirilmesi yoluyla hukuk yargılamasının iyi işleminin önündeki engellerin kaldırılması.

Antlaşmanın Türkçe çevirisi için bkz. İKTİSADİ KALKINMA VAKFI: **Amsterdam Antlaşması “Bütünleştirilmiş Haliyle Avrupa Birliği Kurucu Antlaşmaları”**, İstanbul, Haziran 2000, s. 19.

AB üyesi devletler nezdinde medenî yargılama hukukunun yeknesaklaştırılmasına ilişkin adli iş birliği hem iç pazarın iyi işleminin tesisi hem de hukuk yargılamasının iyi işleyişi önündeki engellerin kaldırılması amacına hizmet etmektedir. AB içerisinde gelişen ekonomik faaliyetler, AB nezdinde sınır ötesi (*cross-border*) sonuçlar doğuran işlemlerin artmasına yol açmış, bu da sınır ötesi uyuşmazlıkların çoğalmasını beraberinde getirmiştir. Bu nedenle AB iç pazarının iyi işleminin tesisi amacına ulaşabilmek için uluslararası yargılama usulünde bağlayıcı ve doğrudan uygulanabilen nitelikte kuralların tesis edilmesi Birlik tarafından zorunlu olarak değerlendirilmektedir³². Bu doğrultuda Amsterdam Antlaşması ile getirilen Avrupa Topluluğunu Kuran Antlaşma madde 65/(c) ESCP'nin temelini oluşturmuştur.

Danimarka hariç olmak üzere tüm AB üyesi ülkelerde doğrudan uygulanma imkânı bulan ilk bağımsız Avrupa usulü, 1896/2006 sayılı Ödeme Usulüne İlişkin Avrupa Emrine Dair Tüzük'dür³³ (*The European Order for Payment Procedure*). Avrupa Ödeme Emri'nin temel amacı AB içerisinde sınır ötesi uyuşmazlıklardan kaynaklanan ve taraflar arasında itiraza uğramamış alacakların tahsil sürecinin standartlaştırılması ve hızlandırılmasıdır³⁴. Bu usul ile alacaklılara, sınır ötesi özel hukuk ve ticaret hukukundan kaynaklanan işlemlerde alacağını ilama bağlatması ve bunun cebri icrasını sağlaması için mevcut usullere ek bir imkân getirilmiştir. Avrupa Ödeme Emri ile AB çapında ortak bir ilamsız icra sistemi kabul edilmiş, çekişmesiz alacaklara ilişkin sınır ötesi icra takipleri basitleştirilerek hızlandırılmış, takip masrafları azaltılmış ve ara tanıma ve tenfiz işlemlerine gerek kalmaksızın Avrupa Ödeme Emri'nin AB üyesi ülkelerde icrası mümkün hale getirilmiştir³⁵. Avrupa Ödeme Emri ile ESCP, bu kapsamda sınır ötesi (*cross-border*) alacakların tahsili için tesis edilen ilk özerk Avrupa yargılama usulleridir³⁶.

³² Duygu DAMAR, "European and Turkish Private International Law – Background and Methodology". **KHÜHFD**, C. 3, S. 1, Haziran 2015, 93-104, s. 95.

³³ "The European Order for Payment Procedure" dilimize "Avrupa İlamsız İcra Usulü" olarak da çevrilmektedir. Wolf-Dietrich WALKER, "Avrupa İlamsız İcra Takibi". (çev. Cenk AKİL). **Ankara Barosu Dergisi**, 2011/1, 115-127.

³⁴ GÜRALP, (2010), s. 269. Varol KARAASLAN, "Avrupa İlamsız İcra Tüzüğü". **İKÜHFD**, 9 (1), 2010, 101-118, s. 103.

³⁵ KARAASLAN, (2010), s. 103.

³⁶ Xandra KRAMER, "The European Small Claims Procedure: Striking the Balance Between Simplicity and Fairness in the European Litigation", **Zeitschrift für Europäisches Privatrecht**, No. 2, 2008, s. 355-373. (KRAMER, **Striking the Balance**)

III. ESCP'NİN TESİS EDİLMESİNDEKİ AMAÇ VE ESCP'DE YAPILAN İYİLEŞTİRMELER

A. Genel Olarak

ESCP'yi ilk kez tesis eden 861/2007 sayılı Tüzük, 1896/2006 sayılı Ödeme Usulüne İlişkin Avrupa Emrine Dair Tüzük'den sonraki ikinci bağımsız, yani tüm AB üyesi ülkelerde (Danimarka hariç olmak üzere) doğrudan uygulanan Avrupa usulüdür. 861/2007 sayılı Tüzük'ün ESCP'nin arka planını, tesis amacını ve temel özelliklerini açıklayan gerekçe bölümünde belirtildiği üzere Birlik, kişilerin serbest dolaşımının güvence altına alındığı bir özgürlük, güvenlik ve adalet alanının korunması ve geliştirilmesi amacını belirlemiş, böyle bir alanın kademeli olarak oluşturulabilmesi için de AB iç pazarının iyi işlemesi için ihtiyaç duyulan sınır ötesi (*cross-border*) özel hukuk uyumsuzluklarında adli işbirliğini tesis edecek önlemler alınmasını kabul etmiştir (prg. 1). Söz konusu önlemler arasında iyi işleyen bir özel hukuk yargılama sistemi önündeki engellerin kaldırılması ve gerekli olması durumunda AB üyesi devletlerin medenî usul hukuku kurallarının yeknesaklaştırılması da yer almaktadır (prg. 2).

Belirli bir dava değerinin altında kalan basit (küçük miktarlı) taleplere ilişkin yargılamalarda, yargılama ile bağlantılı masraflar, gecikmeler ve güçlükler dava değeri ile orantılı olarak azalmadığından, pek çok AB üyesi ülke kendi iç mevzuatı çerçevesinde küçük miktarlı taleplere ilişkin basitleştirilmiş usul hukuku kuralları benimsemiştir (prg. 7). Ancak gerek bu usullerin koşulları gerekse tespit edilen dava değeri ile bu usullerin uygulanabilir olduğu uyumsuzluk çeşitleri AB üyesi ülkeler arasında önemli ölçüde değişmektedir³⁷. Öte yandan sınır ötesi (*cross-border*) uyumsuzluklarda mahkeme kararlarının hızlı ve pahalı olmayacak şekilde verilebilmesi önündeki engeller daha büyük boyuttadır. Zira küçük miktarlı taleplere ilişkin ulusal hukuklarda düzenlenen usuller, uluslararası ihtilaflarda kullanılmak amacıyla tasarlanmamıştır³⁸.

B. 861/2007 sayılı Tüzük Gerekçesinde Açıklanan ESCP'nin Tesis Edilmesindeki Temel Amaç ve Hedefler

ESCP'nin tesisindeki temel amaçlar ve ulaşılmak istenen hedefler 861/2007 sayılı Tüzük gerekçesinde şu şekilde ifade edilmektedir:

³⁷ KRAMER, *Striking the Balance*, s. 4.

³⁸ GÜRALP, (2010), s. 271.

- a. Prosedürün temel amacı adalete erişimi kolaylaştırmaktır (prg. 7).
- b. Farklı AB üyesi ülkelerde alacaklılara sunulan usuli araçlar arasındaki dengesizlikler AB iç piyasasında rekabetin bozulmasına neden olacağından, AB genelinde hem alacaklılar hem de borçlular için eşit düzeyde bir yapının oluşturulması amacıyla yasal bir düzenleme yapılması zorunludur (prg. 7).
- c. Basit hak taleplerine ilişkin AB üyesi ülkelerin ulusal mevzuatlarında bulunan ve 861/2007 sayılı Tüzük ile etkilenmeyen, mevcut yargılama usullerine ek bir seçenek olarak tesis edilen ESCP küçük miktarlı hak taleplerine ilişkin yargılamaları basitleştirmeyi, hızlandırmayı ve yargılama ile bağlantılı masrafları azaltmayı hedeflemektedir (prg. 8).
- d. ESCP, prosedür kapsamında bir AB üyesi ülkede verilen mahkeme kararının bir diğer AB üyesi ülkede tanıma ve tenfizini kolaylaştırmaktadır (prg. 8).
- e. Prosedür kapsamında yapılan bir hak talebine ilişkin yargılama harç ve giderlerinin belirlenmesinde basitlik, hızlilik ve orantılılık ilkeleri dikkate alınmalıdır. Ayrıca yargılama harç ve giderlerine ilişkin ayrıntıların kamuoyu ile paylaşılması ve bu sayede şeffaf olmalarının sağlanması esastır (prg. 7).
- f. Prosedür Avrupa Birliği Temel Haklar Bildirgesi ile kabul edilen ilkeleri dikkate almak suretiyle temel hakların geliştirilmesi amacıyla hizmet etmektedir (prg. 9).

861/2007 sayılı Tüzük'ün 1/1. maddesinde de ESCP'nin sınır ötesi etkileri olan (belirli bir değerden) miktar olarak küçük hak taleplerinde yargılamanın basitleştirilmesi, hızlandırılması ve masrafların azaltılması amacıyla tesis edildiği belirtilmektedir. Prosedür kapsamında adil yargılanma hakkının muhafaza edilmesine de özen gösterilmiştir.³⁹ ESCP, davacılar için AB üyesi devletlerin iç hukuklarında mevcut olan yargılama prosedürlerine alternatif bir yargılama usulü olarak öngörülmüştür. ESCP'nin alternatif karakterinin alacaklıların mevcut ulusal prosedürlerden veya ESCP'den birini tercih edebilecekleri anlamına geldiği, belirli bir değer altında kalan küçük uyuşmazlıklar için öngörülen ulusal düzenlemeler yürürlükte kaldığından, ESCP'nin

---

³⁹ GÜRALP, (2010), s. 271.

temel amacının AB genelinde medenî yargılama hukukunun yeknesaklaştırılması olmadığı da ifade edilmektedir⁴⁰. Öte yandan ESCP ile bir AB üyesi devlette prosedür kapsamında verilen yargı kararının diğer bir AB üyesi devlette tanıma ve tenfizi (icrası) için gereken ara prosedürler ortadan kaldırılmıştır (m. 1/2).

C. Avrupa Komisyonu'nun ESCP'nin İşleyişine İlişkin Hazırladığı 19 Kasım 2013 Tarihli Raporda Yer Verilen Temel Tespitler

861/2007 sayılı Tüzük'ün 28/1. maddesi uyarınca Avrupa Komisyonu, 1 Ocak 2014 tarihine kadar ESCP'nin işleyişi ve özellikle ESCP'ye başvurulabilmesi için belirlenen üst sınır olan 2.000 €'ya ilişkin değerlendirmelerini de içeren bir rapor hazırlayarak Avrupa Parlamentosuna, Avrupa Konseyi'ne ve Avrupa Ekonomik ve Sosyal Komite'ye sunacaktır. Bu doğrultuda Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanan 19 Kasım 2013 tarihli raporda⁴¹ prosedüre ilişkin;

- a. Prosedür AB içerisinde sınır ötesi sonuçları olan küçük miktarlı taleplerde yargılama usulünü kolaylaştırmıştır.
- b. Prosedür, uygulanmaya başlandığı 1 Ocak 2009 tarihinden Avrupa Konseyi Raporu'nun sunulduğu 19 Kasım 2013 tarihine kadar geçen sürede sınır ötesi uyuşmazlıklarda yargılama masraflarını %40'a kadar azaltmış, yargılama süresini de 2 yıldan ortalama 5 aya düşürmüştür.
- c. AB üyesi ülkelerde mevcut basit yargılama usullerine nazaran ESCP'nin yargılama giderleri açısından daha az masraflı olduğu belirlenmiştir.

genel tespitlerine yer verdikten sonra özellikle;

- d. Prosedürün kabul edilmesi ile AB üyesi ülkelerde basit yargılama prosedürlerine başvurabilmek için belirlenen uyuşmazlık değerine ilişkin üst sınırın artış gösterdiği, ancak prosedür kapsamında 2.000 € olarak belirlenen üst sınırın özellikle küçük ve orta ölçekli işletmelerin⁴² ESCP aracılığı ile hak talebinde bulunmalarını sınırlandırdığı⁴³,

⁴⁰ KRAMER, *Striking the Balance*, s. 3.

⁴¹ http://ec.europa.eu/justice/civil/files/com_2013_795_en.pdf Erişim: 18 Ocak 2018.

⁴² Küçük ve orta ölçekli işletmeler (small and medium-sized enterprises – SMEs) Avrupa Birliği'nde tüm işletmelerin %99'una karşılık gelmektedir. http://ec.europa.eu/growth/smes/business-friendly-environment/sme-definition_en Erişim: 18 Ocak 2018.

⁴³ Belirtmek gerekir ki 861/2007 sayılı Tüzük müzakereleri sırasında da 2.000 € olarak

- e. Bazı AB üyesi ülkelerde ESCP kapsamında görevli mahkeme ve divanlarda⁴⁴ uzaktan iletişimin sağlanmasında kullanılacak fiziksel imkanlarda eksiklikler bulunduğu, dolayısıyla prosedür kapsamında duruşma yapılmasına karar verildiğinde tarafların duruşmada fiziksel olarak hazır bulunmak amacıyla başka bir AB üyesi ülkeye seyahat etmek zorunda kaldığı, bu durumun da gereksiz nitelikte yüksek masraflara yol açtığı,
- f. Pek çok AB üyesi ülkenin prosedür kapsamında başvuru yapmak isteyenlere özellikle ilgili formların doldurulması konusunda ücretsiz yardım sağlamadığı, bu durumun ESCP başvurularının sınırlı kalmasına neden olduğu,
- g. Yine pek çok AB üyesi ülkenin özellikle prosedüre ilişkin yargılama harçları ve harçların nasıl ödeneceği konularında kamuoyunun erişimine açık şekilde bilgi paylaşımında bulunmadığı, bu durumun hem tüketiciler hem de işletmeler açısından zaman kaybına neden olarak ESCP'yi tercih edip etmeme noktasında bilgilenmiş bir şekilde karar vermelerini engellediği,
- h. Özellikle dava değeri ile orantısız olan yargılama harçlarının ESCP'nin kullanılmasında önemli bir engel teşkil ettiği, yargılama harçlarının hesaplanma yöntemlerinin pek çok AB üyesi ülkede değişkenlik gösterdiği (sabit, dava değeri ile orantılı veya bu ikisinin kombinasyonu şeklinde), dava değerinin %10'undan fazlasına tekabül eden yargılama harçlarının orantısız olarak kabul edilmesi gerektiği, ayrıca pek çok AB üyesi ülkede kötüye kullanımları önlemek amacıyla minimum başvuru harçları öngörüldüğü,
- i. Bazı AB üyesi ülkelerde yargılama harçlarının mahkeme veya divan nezdinde fiziksel olarak veya bir avukat vasıtasıyla ödenmesi gerektiği,

---

belirlenen üst sınır tartışma konusu olmuştur. Bazı üye ülkeler bu üst sınırı çok yüksek bulurken, diğer bir kısım ülkeler ise çok düşük bulmuştur. Müzakereler neticesinde limit 2.000 € olarak kalmış ve bu limitin uyumsuzlukların önemli bir kısmını ESCP kapsamına dahil edebilmek için yeterli olup olmadığı ileri aşamalarda tekrar değerlendirilmesi ilkesi benimsenmiştir. KRAMER, *Striking the Balance*, s. 6.

⁴⁴ İngilizce dilindeki 861/2007 sayılı ve 2015/2421 sayılı Tüzük metinlerinde kullanılan "tribunal" kelimesi, Türkçe'de "mahkeme, kurul, komisyon, encümen, heyet, divan" gibi anlamlara gelmektedir. Bu makale kapsamında "tribunal" kelimesinin "divan" tercümesi tercih edilmiştir.

- j. Prosedüre ilişkin en büyük eksikliklerden birisinin farkındalık olduğu, konuyla ilgili yapılan bir ankette AB vatandaşlarının %86'sının ESCP'yi hiç duymadığı, mahkeme ve hakimlerin %50'sinin ESCP'yi hiç duymadığı, kalan %50'sinin de tam anlamıyla bilgilendirilmiş olmadığı,

hususları vurgulanmıştır. Avrupa Komisyonu raporunda 861/2007 sayılı Tüzük kapsamında ESCP'nin işleyişi ile ilgili yukarıda belirtilen tespitlere yer verildikten sonra 861/2007 sayılı Tüzük hükümlerinin ESCP'nin işleyişini daha da kolaylaştıracak, hızlandıracak ve prosedürün uygulanma kapsamını genişletecek şekilde değiştirilmesi önerilmiştir.

D. 2015/2421 sayılı Tüzük ile ESCP'de Yapılan Temel İyileştirmeler

Avrupa Komisyonu tarafından ESCP'nin işleyişine ilişkin hazırlanan 19 Kasım 2013 tarihli raporda belirtilen tespitler doğrultusunda 2015/2421 sayılı Tüzük ile 861/2007 sayılı Tüzük ve dolayısıyla ESCP kapsamında çeşitli iyileştirmeler yapılmıştır. 2015/2421 sayılı Tüzük gerekçesinde bu iyileştirmelerin temel amacının tüketicilere etkili bir tazmin aracı sunarak haklarının pratik olarak uygulanmasına katkıda bulunmak olduğu belirtilmiştir (prg. 3). Bu doğrultuda 2015/2421 sayılı Tüzük ile yapılan temel iyileştirmeler şunlardır⁴⁵;

- a. Prosedür kapsamında belirlenen üst sınır 2.000 €'dan 5.000 €'ya çıkarılmış, bu sayede özellikle küçük ve orta ölçekli işletmelerin de sınır ötesi uyuşmazlıklarda ESCP'den yararlanmasının sağlanması, bunun yanında etkili ve düşük maliyetli bir yargı yolu tesisi ile geliştirilen adalete erişim sayesinde sınır ötesi işlemlerde güvenin tesis edilmesi amaçlanmıştır (prg. 4).
- b. Prosedür özellikle teknolojik gelişmelerden daha fazla yararlanmak amacıyla iyileştirilmiş, bu sayede de fiziksel uzaklığın neden olduğu yüksek masraflar ve yargılamanın uzunluğuna ilişkin problemlerin en aza indirgenmesi hedeflenmiştir (prg. 6)⁴⁶.

⁴⁵ Rafal MAŃKO, *Europeanisation of Civil Procedure*, European Parliamentary Research Service, June 2015, s. 17.

⁴⁶ Doktrinde de adalet sisteminde bilgi ve iletişim teknolojilerinin kullanımının adalet yönetiminin önemli ölçüde iyileştirilmesini sağlayacak temel unsurlardan birisi olduğuna işaret edilmiştir. Bu kapsamda bilgi ve iletişim teknolojilerindeki gelişmelerin yargı organları tarafından sunulan hizmetin verimliliğini, etkinliğini, hızlılığını, şeffaflığını ve hesap verilebilirliğini arttıracak şekilde özellikle ifade edilmektedir. Marco Velicogna, "Justice

- c. Form ve yazışmaların tebligatında elektronik yöntemlerin kullanımına klasik posta servisi ile eşdeğer olacak şekilde yer verilmiş, bu sayede yargılama süreçlerinin çok daha hızlı ve az masraflı olması hedeflenmiştir (prg. 7-10).
- d. ESCP kapsamında talep edilen yargılama harçlarının dava değeri ile orantısız olmaması ve ilgili AB üyesi ülkede basit yargılama prosedürleri için uygulanan yargılama harçlarından daha yüksek olmaması hususu açık şekilde düzenlenmiştir (prg. 14). Öte yandan üye ülkelere, yargılama harçlarının davacının mahkeme veya divanın bulunduğu AB üyesi ülkeye fiziksel olarak gitmesine veya avukat tutmasına gerek kalmaksızın ödenebilmesinin sağlanması zorunluluğu getirilmiştir (prg. 17).

Bu doğrultuda çalışmamızın bundan sonraki bölümlerinde 2015/2421 sayılı Tüzük ile değişik 861/2007 sayılı Tüzük hükümleri çerçevesinde ESCP'nin kapsamı, uygulanması ve sonuçlandırılması ile ilgili ayrıntılara değinilecektir. Çalışmamızın VIII. bölümünde Türk hukukunda mevcut duruma değinildikten sonra ESCP, "Tüketici Hakem Heyetleri" ile mukayese edilecek, sonuç bölümünde ise prosedüre ilişkin genel değerlendirmelere ve Türk medenî usul hukukuna ilişkin önerilere yer verilecektir.

IV. ESCP'İN KAPSAMI

A. Prosedür Kapsamındaki Uyuşmazlıklar

861/2007 sayılı Tüzük'ün 2015/2421 sayılı Tüzük ile değişik 2/1. maddesinde ESCP'nin kapsamı düzenlenmiştir. Buna göre ESCP, mahkeme (*court*) veya divanın (*tribunal*) türü/nevi ne olursa olsun, hak talebine ilişkin formun görevli mahkeme veya divan tarafından tebliğ alındığı anda dava değerinin faiz, masraflar (*expenses*) ve giderler (*disbursements*) hariç olmak üzere 5.000 €'u aşmadığı sınıra ötesi özel hukuk ve ticaret hukukuna ilişkin uyuşmazlıklarda⁴⁷ uygulanır. Bu doğrultuda ESCP kapsamında bir paranın

---

Systems and ICT What can be learned from Europe?", *Utrecht Law Review*, Vol. 3, Issue 1, June 2007, 129-147, s. 129.

⁴⁷ Örneğin AB üyesi bir devlette faaliyet gösteren bir firmadan bir ürün alan ancak başka bir AB üyesi ülkede ikamet eden tüketici, ürünün satıcı tarafından belirtilen nitelikleri karşılamadığı gerekçesiyle ürünü iade etmek ister, ancak satıcı iadede kaçınırsa, bulunduğu ülkede kendisine tanınan mevcut usuller çerçevesinde mahkemeye başvurma hakkı haricinde ESCP kapsamında da mahkemeye başvurma hakkına sahiptir.

THE EUROPEAN COMMISSION: **The New Fast-Track Court for Smaller Purchases.**

ödenmesi, bir kaza sonucu meydana gelen zararın karşılanması, malların teslimi, sözleşmenin ifası, haksız fiilin durdurulması talep edilebilir.

Sınır ötesi (*cross-border*)⁴⁸ davanın/uyuşmazlığın ne olduğu 861/2007 sayılı Tüzük'ün 3/1. maddesinde açıklanmıştır. Buna göre sınır ötesi dava uyuşmazlığın en az bir tarafının mahkeme veya divanın bulunduğu AB üyesi ülkesi dışında başka bir AB üyesi ülkede ikamet ettiği veya mutad meskeninin bulunduğu durumlardan doğan ihtilafları ifade etmektedir. 861/2007 sayılı Tüzük'ün 2015/2421 sayılı Tüzük ile değişik 3/2. maddesi uyarınca yerleşim yeri 1215/2012 sayılı Tüzük'ün 62 ve 63. maddesine göre tespit edilecek, 3/3. maddesi uyarınca da bir davanın sınır ötesi bir dava olup olmadığının tespit edilmesi hak talebine ilişkin formun yetkili mahkeme veya divan tarafından tebliğ alındığı andaki duruma göre belirlenecektir.

Yukarıda da ifade edildiği üzere ESCP'nin ilk kez tesis edildiği 861/2007 sayılı Tüzük'ün 2/1. maddesinde dava değeri 2.000 € olarak belirlenmiş, 2015/2421 sayılı Tüzük ile bu limit 5.000 € olmak üzere arttırılmıştır.

Justice and Consumers, July 2017, Vera Jourova. Avrupa Birliği tarafından yayımlanan bu kitapçıkta verilen örnekte, Markus isimli bir Avusturya vatandaşı Alman bir internet sitesi aracılığı ile 1.800 € değerinde kayak ekipmanı alarak ücreti banka havalesi yoluyla ödemiş, ancak firma kayak ekipmanını tüketiciye göndermemiş ve ücreti de iade etmemiştir. Bunun üzerine tüketici EUSP yoluyla Linz, Avusturya'da yerel mahkemeden lehine karar almış, bu karar da Alman yetkililer tarafından Charlottenburg, Almanya'da icra edilmiştir.

Aynı kitapçıkta verilen bir diğer örnekte, Portekiz'de bulunan bir kozmetik ürün satıcısı dükkanını yenilemek amacıyla İspanyol bir üreticiden 5.000 € değerinde fayans sipariş etmiştir. Fayansların teslimatından sonra satıcı ücreti ödemiş, ancak yenileme başladıktan sonra fayansların kavisli olduğu, dolayısıyla kullanılamayacağı tespit edilmiştir. Portekizli satıcının fayansların değiştirilmesi talebine karşın İspanyol üretici bu talebi kabul etmediği gibi ücret iadesi yapmayı da kabul etmemiştir. Portekizli satıcı ESCP usulü ile Portekiz'de bulunan yerel mahkemede (sözleşmenin ifa yerinin Portekiz olmasından dolayı) dava açmış, ödemeye ilişkin faturayı da ekleyerek 3.000 € tutarında tazminat talep etmiştir. Yerel mahkeme başvuruyu İspanyol firmaya tebliğ etmiş, İspanyol firma da ürünlerin iyi kalitede olduğunu belirterek başvuruya itiraz etmiştir. Bunun üzerine yerel mahkeme bilirkişiye başvurmuş, bilirkişinin fayansların kullanılamaz olduğunu tespit etmesinden sonra delillerin yeterli ve kabul edilebilir olduğuna karar vererek İspanyol firmayı 3.000 € tazminat ve davacı Portekizli satıcının masraflarını ödemeye mahkûm etmiştir.

⁴⁸ ESCP'ye ilişkin Avrupa Komisyonu kanun teklifinde, Prosedürün yalnızca sınır ötesi değil, ulusal düzeyde ortaya çıkan uyuşmazlıkları da kapsayacak şekilde genişletilmesi gerektiği ileri sürülmüştür. Komisyon usul hukukunun doğası gereği sınır ötesi etkilere sahip olabileceğini, bu şekilde genişletilen ESCP'nin tüm AB üyesi ülkelerde eşit koşullar altında adalete erişimi geliştireceğini, iç pazarın iyi işlenmesini ve rekabette meydana gelen bozuklukların önlenmesini sağlayacağını ileri sürmüştür. Ancak bu teklif Avrupa Parlamentosu tarafından kabul görmeyerek reddedilmiştir. **KRAMER, Striking the Balance**, s. 3.

B. Prosedür Kapsamı Dışında Bırakılan Uyuşmazlıklar

861/2007 sayılı Tüzük'ün 2015/2421 sayılı Tüzük ile değişik 2/1. maddesinde ESCP'nin gelir, gümrük ve idare hukukundan doğan konular ile devlet otoritesinin (*acta jure imperii*) icrası sırasında meydana gelen fiil ve ihmallerden dolayı devletin sorumluluğuna ilişkin uyuşmazlıklarda uygulanmayacağı düzenlenmiştir.

861/2007 sayılı Tüzük'ün 2015/2421 sayılı Tüzük ile değişik 2/2. maddesinde ise ESCP kapsamı dışında bırakılan uyuşmazlıklar sayılmıştır. Buna göre ESCP; gerçek kişilerin hukuki durumları veya fiil ehliyetleri (m. 2/(a)), evlilik ilişkisinden veya yasalar tarafından evlilik ilişkisi ile kıyaslanabilir etkilere sahip olduğu kabul edilen bir ilişkiden doğan mülkiyet hakları (m. 2/(b)), aile ilişkisi, velayet, evlilik veya akrabalık ilişkisinden doğan bakım yükümlülükleri (m. 2/(c)), ölüm nedeniyle ortaya çıkan bakım yükümlülükleri de dahil olmak üzere vasiyetname ve halefiyet halleri (m. 2/(d)), iflas, müflis durumdaki şirketlerin veya tüzel kişilerin tasfiye ilişkileri, yargısal hazırlık, konkordato ve benzeri işlemler (m. 2/(e)), sosyal sigorta (m. 2/(f)), tahkim (m. 2/(g)), iş hukuku (m. 2/(h)), para alacaklarına ilişkin davalar hariç olmak üzere taşınmaz kirasına ilişkin uyuşmazlıklar (m. 2/(i)) ve iftira da dahil olmak üzere kişilik haklarının ve özel hayatın ihlaline ilişkin uyuşmazlıklar (m. 2/(j)) konuları hakkında uygulanmayacaktır. Belirtmek gerekir ki “yasalar tarafından evlilik ilişkisi ile kıyaslanabilir etkilere sahip olduğu kabul edilen bir ilişkiden doğan mülkiyet hakları” hususu 861/2007 sayılı Tüzük'ün ilk metninde yer almamaktadır. 2015/2421 sayılı Tüzük ile bu tür uyuşmazlıklar da ESCP kapsamı dışında bırakılmış, ayrıca ESCP'nin uygulanmayacağı hallere ilişkin yasal metin daha anlaşılır ve detaylı hale getirilmiştir.

V. ESCP'NİN UYGULANMASI

A. Prosedür Kapsamında Davanın Açılması

Prosedür kapsamında davanın açılmasına ilişkin düzenlemeler 861/2007 sayılı Tüzük'ün 4. maddesinde yer almaktadır. Buna göre davacı, 861/2007 sayılı Tüzük Ek 1'de yer alan standart talep formu A'yı⁴⁹ dolduracak, aka-

⁴⁹ 861/2007 sayılı Tüzük'ün 2015/2421 sayılı Tüzük ile değişik 4/5. maddesi uyarınca AB üyesi devletler standart talep formu A'nın ESCP'nin uygulanmasında görevli tüm mahkeme ve divanlar nezdinde mevcut olmasını ve ilgili ülke internet siteleri aracılığı ile toplumun erişimine açık olmasını sağlamakla yükümlüdür. 861/2007 sayılı Tüzük'ün ilk halinde bu yönde açık bir düzenleme olmadığından AB üyesi ülkeler ilgili formların internet siteleri aracılığı ile toplumun erişimine açık olmasını sağlamakla yükümlü değillerdi.

binde posta, faks veya e-posta gibi prosedürün başlatılacağı AB üyesi ülkede kabul edilen diğer bir iletişim yöntemini⁵⁰ kullanmak suretiyle doğrudan görevli mahkeme veya divana göndererek prosedürü başlatmış olacaktır. Davacı, standart form A'ya talebine ilişkin destekleyici kanıtların bir açıklamasını ekleyecek, ayrıca gerekli durumlarda diğer ilgili dokümanları da mahkeme veya divana iletacaktır (m. 4/1).

Davacının talebi ESCP kapsamında olmayan bir uyuşmazlığa ilişkin ise, mahkeme veya divan bu hususta davacıyı bilgilendirecektir. Davacı davasını geri almadığı müddetçe, mahkeme veya divan prosedürün başlatıldığı AB üyesi ülkede geçerli usul hukuku kuralları uyarınca söz konusu davayı yürütecektir (m. 4/3).

Mahkeme veya divan, davacı tarafından sunulan bilginin eksik olduğu, yeterince açık olmadığı veya standart talep formu A'nın doğru bir şekilde doldurulmamış olduğu kanaatine varırsa, talep açıkça dayanıksız veya başvuru kabul edilemez nitelikte olmadıkça, davacıya vereceği süre içerisinde standart talep formu A'yı tamamlaması, düzeltmesi, destekleyici ek bilgi veya belge sunması veya davasını geri alması için bir fırsat tanıyacaktır. Mahkeme veya divan, bu amaçla 861/2007 sayılı Tüzük Ek 2'de yer alan standart form B'yi kullanacaktır. Talebin açıkça dayanıksız olduğu, başvurunun kabul edilemez olduğu veya davacının mahkeme veya divan tarafından verilen süre içerisinde standart talep formu A'yı tamamlamaması veya düzeltmemesi halinde başvuru reddedilecektir (m. 4/4). 2015/2421 sayılı Tüzük ile mahkeme veya divanın davacıya bu ret kararını ve bu karara karşı bir temyiz yolu olup olmadığı hususunu bildirmesi ön görülmüştür (m. 4/4 – son cümle).

B. Prosedür Kapsamında Açılan Davanın Yürütülmesi

ESCP kapsamında açılan davaların yürütülmesine ilişkin usul kuralları 861/2007 sayılı Tüzük'ün 5 vd. maddelerinde düzenlenmiştir. 861/2007 sayılı Tüzük'ün 2015/2421 sayılı Tüzük ile değişik 5/1. maddesi uyarınca ESCP yazılı bir yargılama usulüdür. Mahkeme veya divan ancak yazılı açıklama ve deliller kapsamında uyuşmazlığın esası hakkında bir hüküm verilmesinin mümkün olmadığına kanaat getirdiği⁵¹ veya bir tarafın bu yönde talebi olduğu

⁵⁰ 861/2007 sayılı Tüzük'ün 4/2. maddesi uyarınca AB üyesi ülkeler Avrupa Komisyonu'nu kendi ülkelerinde yasalar ile kabul edilen iletişim yöntemlerinin neler olduğu hakkında bilgilendirecek, Komisyon'da bu bilgiyi kamuya açık hale getirecektir.

⁵¹ 861/2007 sayılı Tüzük'ün ilk halinde ise mahkeme veya divanın gerekli görmesi halinde duruşma yapabileceği düzenlenmiştir.

takdirde duruşma yapacaktır. Mahkeme veya divan, bir tarafın duruşma yapılmasına ilişkin talebini duruşma açılmasının davanın somut koşulları gereğince yargılamanın adil bir şekilde yürütülebilmesi için gerekli olmadığına kanaat getirdiği takdirde reddedebilir. Duruşma yapılmasına ilişkin talebin reddine dair gerekçeli karar yazılı olmalıdır ve bu ret kararı asıl hükümden ayrı olarak temyize konu olamaz (m. 5/1a).

Mahkeme veya divan doğru ve tam bir şekilde doldurulmuş standart talep formu A'yı tebliğ aldıktan sonra, 861/2007 sayılı Tüzük Ek 3'de yer alan standart cevap formu C'nin 1. kısmını dolduracaktır (m. 5/2-1). Standart talep formu A'nın ve mevcut olması halinde bu forma ek destekleyici diğer dokümanların bir kopyası, mahkeme veya divan tarafından 1. kısmı doldurulan standart cevap formu C ile birlikte talep formunun mahkeme veya divan tarafından tebliğ alınmasından itibaren 14 gün içerisinde 861/2007 sayılı Tüzük'ün 2015/2421 sayılı Tüzük ile değişik 13/1. maddesi uyarınca davalı tarafa gönderilecektir⁵² (m. 5/2-2).

Davalı yukarıda belirtilen talep ve cevap formlarını teslim almasından itibaren 30 gün içerisinde, standart cevap formu C'nin 2. kısmını doldurarak ve mevcut olması halinde ilgili destekleyici dokümanları forma ekleyerek mahkeme veya divana sunacaktır. Davalı standart cevap formu C'nin 2. kısmını doldurmak yerine uygun başka bir yöntemle de davaya karşı cevaplarını mahkeme veya divana bildirebilir (m. 5/3).

Mahkeme veya divan, davalı tarafından sunulan cevapları tebliğ almasından itibaren 14 gün içerisinde standart cevap formu C'nin (veya uygun bir cevap dilekçesinin) ve varsa destekleyici dokümanların bir kopyasını davacıya gönderecektir (m. 5/4). Eğer davalı cevap dilekçesinde davacının parasal olmayan (*non-monetary*) talebinin prosedür kapsamında belirlenen üst sınırı (5.000 €) aştığını iddia ederse, mahkeme veya divan cevap dilekçesini davacıya göndermesinden itibaren 30 gün içerisinde davacının talebinin ESCP kapsamında olup olmadığına ilişkin bir karar verecektir. Bu karara karşı ayrıca itiraz edilemez (m. 5/5).

Davalı tarafından standart talep formu A kullanılarak açılan karşı dava ve varsa destekleyici dokümanların bir kopyası, mahkeme veya divan tarafından tebliğ alındığı tarihten itibaren 14 gün içerisinde 861/2007 sayılı Tüzük'ün 2015/2421 sayılı Tüzük ile değişik 13/1. maddesi uyarınca davacıya

---

⁵² İlgili 13. madde aşağıda (V. D) ele alınacaktır.

gönderilecektir (m. 5/6-1). Davacının da bu dokümanların tebliğ tarihinden itibaren 30 gün içerisinde karşı davaya cevap verme hakkı bulunmaktadır (m. 5/6-2). Karşı dava 861/2007 sayılı Tüzük'ün 2015/2421 sayılı Tüzük ile değişik 2/1. maddesinde belirtilen sınırı (5.000 €) aşılırsa, dava ve karşı dava ESCP kapsamında görülmeyecek, prosedürün başlatıldığı AB üyesi ülkenin iç hukukundaki ilgili usul kuralları kapsamında ele alınacaktır (m. 5/7-1). Durumun icabına göre 861/2007 sayılı Tüzük'ün 2 ve 4. maddeleri ile 5. maddenin 3, 4 ve 5. paragrafları karşı dava bakımından da uygulanacaktır (m. 5/7-2).

C. Prosedür Kapsamında Uygulanacak Dil

ESCP kapsamında uygulanacak dile ilişkin hükümler 861/2007 sayılı Tüzük'ün 6. maddesinde düzenlenmiştir. Buna göre talep, cevap, karşı dava ve karşı davaya cevaba ilişkin formlar ile mevcut olması halinde destekleyici dokümanlara ilişkin açıklamalar mahkeme veya divanın dili veya birden fazla olması halinde bu dillerden birisinde sunulacaktır (m. 6/1). Belirtilen dokümanlardan başka, mahkeme veya divan tarafından tebliğ alınan herhangi bir doküman yargılamanın yürütüldüğü mahkeme veya divanın dilinde değilse, bu dokümanların tercümesi ancak hükmün verilmesi için gerekli görülmesi halinde istenebilir (m. 6/2).

Tarafların, sunulan bir dokümanı gönderileceği AB üyesi devletin resmi dilinde veya ilgili AB üyesi devletin birden fazla resmi dili olması halinde tebliğin yapılacağı veya dokümanın gönderileceği adresteki resmi dillerden birisinde (m. 6/3(a)) veya alıcının anlayabileceği bir dilde olmaması (m. 6/3(b)) nedeniyle kabul etmeme hakkı bulunmaktadır. Bu durumda mahkeme veya divan diğer tarafı ilgili dokümanın bir tercümesini sunması için bilgilendirecektir (m. 6/3).

D. Prosedürün Sonuçlandırılması

861/2007 sayılı Tüzük'ün 7/1. maddesi uyarınca mahkeme veya divan, davalı veya davacı tarafından 861/2007 sayılı Tüzük'ün 5/3 ve 5/6. maddeleri ile belirlenen süre içerisinde sunulan cevap dilekçesinin kendisine ulaşmasından itibaren 30 günlük süre içerisinde uyuşmazlığın esasına ilişkin bir karar verebilir (m. 7/1), 30 günü aşmayacak şekilde belirleyeceği bir süre içerisinde taraflardan uyuşmazlık hakkında ilave açıklamalar sunmalarını talep edebilir (m. 7/1(a)), delil toplanmasına (*taking of evidence*) karar verebilir (m. 7/1(b)) veya tarafları, çağrının yapıldığı tarihten itibaren 30 gün içerisinde yapılacak olan bir duruşmaya davet edebilir (m. 7/1(c)).

Mahkeme veya divan, duruşmanın yapıldığı tarihten veya hükmün verilmesi için gerekli olan tüm bilgi ve belgelerin kendisine ulaşmasından itibaren 30 gün içerisinde uyuşmazlığın esasına ilişkin kararını verecektir. Mahkeme kararı 861/2007 sayılı Tüzük'ün 2015/2421 sayılı Tüzük ile değişik 13. maddesi uyarınca taraflara tebliğ edilecektir (m. 7/2). Taraflardan birisinin 861/2007 sayılı Tüzük'ün 5/3 ve 5/6. maddeleri ile belirlenen süre içerisinde bir cevap sunmaması halinde, mahkeme veya divan dava veya karşı davanın esasına ilişkin bir karar verecektir (m. 7/3).

VI. ESCP KAPSAMINDA USULE İLİŞKİN DİĞER HUSUSLAR

A. Duruşma

2015/2421 sayılı Tüzük ile ESCP kapsamında yapılacak duruşmalara ilişkin ayrıntılı hükümler ihdas edilmiştir. Buna göre mahkeme veya divan tarafından ESCP kapsamında duruşma yapılmasına karar verilmesi halinde, duruşma kural olarak mahkeme veya divanda fiziksel olarak mevcut video konferans veya telekonferans gibi uygun bir uzaktan iletişim teknolojisinin kullanılması suretiyle gerçekleştirilecektir. Ancak uzaktan iletişim teknolojisinin kullanılmasının davanın özel koşulları nedeniyle yargılamanın adil bir şekilde yürütülmesi için uygun olmadığı durumlar bu kuraldan hariç tutulmuştur (m. 8/1-1).

Duruşmada dinlenilecek kişi mahkeme veya divanın bulunduğu AB üyesi ülke dışında bir başka AB üyesi ülkede ikamet ediyor veya mutad meskeni o ülkede bulunuyor ise, bu kişinin yapılacak sözlü duruşmaya video konferans, telekonferans veya başka bir uzaktan iletişim teknolojisinin kullanılması suretiyle katılması 1206/2001 sayılı Tüzük'de⁵³ belirtilen yöntemlerle sağlanacaktır (m. 8/1-2).

Sözlü duruşmada fiziksel olarak hazır bulunması için çağırılan taraf, duruşmada fiziksel olarak hazır bulunabilmek için yapacağı hazırlıkların,

---

⁵³ 28 Mayıs 2001 tarihli ve 1206/2001 sayılı Medenî ve Ticari Konularda Delil Toplanmasında AB Üyesi Ülke Mahkemeleri Arasındaki İşbirliğine İlişkin Tüzük. 1206/2001 sayılı Tüzük'ün İngilizce dilindeki orijinal ismi "Council Regulation (EC) No. 1206/2001 of 28 May 2001 on cooperation between the courts of the Member States in the taking of evidence in civil or commercial matters" dir. 1206/2001 sayılı Tüzük 27.06.2001 tarihli ve L 174/1 sayılı AB Resmî Gazetesi'nde yayımlanmıştır.

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32001R1206&from=en>
Erişim: 08 Nisan 2018.

özellikle de yapacağı muhtemel masrafların dava değeri ile orantısız olacağı gerekçesiyle ve mahkeme veya divanda mevcut olması koşuluyla uzaktan iletişim teknolojisinin kullanılmasını talep edebilir (m. 8/2). Öte yandan sözlü duruşmaya uzaktan iletişim teknolojisi yoluyla katılması için davet edilen bir taraf da duruşması sırasında fiziksel olarak hazır bulunma talebinde bulunabilir (m. 8/3). Bu talepler hakkında mahkeme veya divan tarafından verilecek karara karşı esasa ilişkin hükümden ayrı olarak itiraz edilemez (m. 8/4).

Standart talep formu A ile standart talep formu C'nin, bir tarafın duruşmada fiziksel olarak hazır bulunabilmesi için yapmış olduğu herhangi bir giderin tazmininin, ilgili tarafın talebi üzerine 861/2007 sayılı Tüzük'ün 16. maddesinde yer alan koşullara tabi olduğuna dair tarafları bilgilendirecek açıklamalar içermesi gerekmektedir (m. 8/3).

B. Delil Toplanması (Taking of Evidence)

861/2007 sayılı Tüzük'ün 2015/2421 sayılı Tüzük ile değişik 9. maddesinde delil toplanmasına ilişkin kurallar düzenlenmiştir. Bu kapsamda mahkeme veya divan delillerin toplanması araçlarına ve hükmün verilmesi için gerekli olan delillerin derecesine delillerin kabul edilebilirliğine ilişkin iç hukuktaki usul kuralları çerçevesinde karar verecektir. Mahkeme veya divan delil toplanmasında en basit ve en az külfetli yöntemi kullanacaktır (m. 9/1).

Mahkeme veya divan tanıkların, uzmanların veya tarafların yazılı beyanları ile delillerin toplanmasına izin verebilir (m. 9/2). Delillerin toplanması bir kişinin dinlenmesini gerektiriyorsa, o kişinin dinlenebilmesi için yapılacak duruşma 861/2007 sayılı Tüzük'ün 2015/2421 sayılı Tüzük ile değişik 8. maddesi uyarınca yapılacaktır (m. 9/3). Mahkeme veya divan, ancak diğer mevcut deliller temelinde uyuşmazlığın esasına ilişkin bir hüküm vermenin mümkün olmadığı durumlarda bilirkişi raporuna veya sözlü ifadeye başvurabilir (m. 9/4).

C. Taraflara Yapılacak Hukuki Yardım

861/2007 sayılı Tüzük'ün 10. maddesinde ESCP yönteminin kullanılmasında tarafların bir avukat veya başka bir hukuk uzmanı tarafından temsil edilmesinin zorunlu olmadığı düzenlendikten sonra, 11. maddesinde de taraflara yapılacak hukuki yardıma ilişkin hükümler yer almaktadır.

861/2007 sayılı Tüzük'ün 11. maddesinin ilk halinde AB üyesi devletlerin yalnızca tarafların formların doldurulması sırasında elverişli bir yardım almalarını sağlamakla yükümlü oldukları düzenlenmişken, 2015/2421 sayılı

lı Tüzük ile bu hususta ayrıntılı hükümler getirilmiştir. Yapılan değişiklikler uyarınca AB üyesi devletler, tarafların ESCP'ye ilişkin formların doldurulması sırasında elverişli bir destek almalarının yanı sıra, ESCP'nin uygulama kapsamı ve ilgili üye devlette hangi mahkeme veya divanın ESCP yolu ile karar vermeye görevli olduğuna ilişkin genel bilgi sahibi olmalarını ücretsiz bir şekilde sağlamakla yükümlüdürler. Öte yandan bu yükümlülük üye devletlerin belirli bir davanın hukuki değerlendirmesi şeklinde bir hukuki yardım sağlanmasını kapsamaz (m. 11/1). Yine AB üyesi devletler söz konusu hukuki desteği vermekle görevli makamlar veya organizasyonlara ilişkin bilginin ESCP usulünün uygulandığı tüm mahkeme ve divanlarda mevcut olması ile bu bilginin ulusal internet siteleri vasıtasıyla erişilebilir olmasını sağlamakla yükümlüdürler (m. 11/2).

Avrupa Komisyonu tarafından da gerek prosedürün Avrupa genelinde tanıtılmasının sağlanması, gerek prosedürün işleyişi ile ilgili bilgilendirme yapılması ve gerekse standart formların doldurulmasında bir kılavuz işlevi görecektir kitapçıklar⁵⁴ hazırlanarak <https://e-justice.europa.eu/> internet sitesi aracılığı ile kamuoyunun erişimine açılmıştır. Belirtmek gerekir ki belirtilen internet sitesinde mevcut kitapçıklar 861/2007 sayılı Tüzük çerçevesinde hazırlandığından, henüz 2015/2421 sayılı Tüzük ile ESCP kapsamında yapılan değişiklikleri yansıtmamaktadır.

D. Dokümanların Tebliği

861/2007 sayılı Tüzük'ün 2015/2421 sayılı Tüzük ile değişik 13/1. maddesinde ESCP kapsamında ilgili standart formların taraflara hangi yöntemlerle tebliğ edileceği ile diğer yazılı yazışma usullerine ilişkin düzenlemeler yer almaktadır. Buna göre 861/2007 sayılı Tüzük'ün 5/2 ile 5/6. maddesinde belirtilen formlar ve (standart cevap formu C ve karşı dava açılması için kullanılan standart talep formu A) prosedür kapsamında verilen hüküm posta yoluyla veya elektronik iletişim yöntemlerinin kullanılması suretiyle tebliğ edilebilir. Ancak yapılacak tebligatta elektronik iletişim yöntemlerinin kullanılması bazı şartlara tabi tutulmuştur. İlk olarak elektronik yöntemlerin

---

⁵⁴ THE EUROPEAN COMMISSION: **Practice Guide for the application of the European Small Claims Procedure**, Belgium, 2013; THE EUROPEAN COMMISSION: **A Guide for Users to the European Small Claims Procedure**, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2014. Öte yandan AB üyesi ülkeler nezdinde de ESCP ile ilgili çeşitli açıklayıcı kılavuzlar hazırlanmıştır. Bkz: Laura GUMULIAUSKIENĖ, **European Payment Order and European Small Claims Procedures: How Can Consumers Use Them?** Lithuanian Consumer Institute, 2012.

prosedürün başlatıldığı AB üyesi ülkede teknik olarak mevcut ve ilgili AB üyesi ülkenin usul kuralları uyarınca kabul edilebilir olması gerekir. Ayrıca tebligatın yapılacağı tarafın başka bir AB üyesi ülkede ikamet etmesi ve mutad meskeninin bulunması gerekmektedir (m. 13/1(b)-(i)). İkinci olarak da tebligatın yapılacağı tarafın önceden ilgili dokümanların kendisine elektronik iletişim yolları kullanılarak tebliğ edilebileceğini açıkça kabul etmiş olması veya ikamet ettiği veya mutad meskeninin bulunduğu AB üyesi ülkede geçerli usul hukuku kuralları uyarınca tebligatın elektronik iletişim yöntemleri kullanılmak suretiyle yapılmasını kabul etmekle yükümlü olması (m. 13/1(b)-(ii)) gerekmektedir. Bu iki şartın birlikte gerçekleşmesi halinde tebligat elektronik iletişim yöntemlerinin kullanılması suretiyle de yapılabilecektir. Tebligat, tebliğ tarihini içeren bir alındı belgesi ile onaylanmalıdır.

Yukarıda belirtilenler hariç mahkeme veya divan ile taraflar veya yargılamaya dahil olan 3. kişiler arasında yapılacak her türlü yazılı yazışma bazı şartların gerçekleşmesi halinde alındı belgesi ile onaylanacak şekilde elektronik iletişim yöntemleri kullanılarak yapılacaktır. Bu şartlardan ilki elektronik iletişim yöntemlerinin ESCP'nin başlatıldığı AB üyesi ülkede teknik olarak mevcut ve ilgili ülkenin usul kuralları uyarınca kabul edilebilir olmasıdır. İkinci şart da ilgili taraf veya 3. kişinin önceden kendisiyle elektronik iletişim yöntemleri ile yazışma yapılabileceğini kabul etmesi veya ilgili taraf veya 3. kişinin ikamet ettiği veya mutad meskeninin bulunduğu AB üyesi ülkede geçerli usul hukuku kuralları uyarınca tebligatın elektronik iletişim yöntemleri kullanılmak suretiyle yapılmasını kabul etmekle yükümlü olması halidir (m. 13/2). Söz konusu yazışmaların bu şekilde yapılması mümkün veya davanın somut koşullarına göre uygun olmaması halinde, ilgili yazışmalar ESCP'nin yürütülmekte olduğu AB üyesi ülkede geçerli olan herhangi bir iletişim yöntemi kullanılmak suretiyle de yapılabilir (m. 13/4-2).

Tebligat sırasında elektronik iletişim yöntemlerinin kullanılmasına dair önceden yapılacak açık kabule ilişkin ilgili AB üyesi ülkede geçerli usul hukuku kuralları ile mevcut yöntemlerin yanı sıra, söz konusu açık kabul ayrıca standart talep formu A ile standart cevap formu C kullanılmak suretiyle de yapılabilir (m. 13/3). Posta veya elektronik iletişim yöntemlerinin kullanılması suretiyle tebligatın yapılması mümkün değilse, tebligat Ödeme Usulüne İlişkin Avrupa Emrine Dair 1896/2006 sayılı Tüzük'ün⁵⁵ 13 ve 14. maddelerinde belirtilen herhangi bir yöntemin kullanılması suretiyle de yapılabilir (m. 13/4-1).

⁵⁵ <http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32006R1896&from=en>
Erişim: 09 Nisan 2018.

E. Harç ve Taraf Masrafları ile Giderlerden Sorumluluk

861/2007 sayılı Tüzük'e 2015/2421 sayılı Tüzük ile eklenen 15a maddesi ESCP kapsamında alınacak yargı harçları ve harçların ödenme yöntemlerini düzenlemektedir. Bu kapsamda bir AB üyesi devlet tarafından ESCP yöntemine başvuru halinde alınacak olan mahkeme harcı orantısız ve ilgili üye devlette ulusal basit yargılama usulleri için ödenmesi gereken mahkeme harçlarından daha yüksek olmamalıdır (m. 15a/1).

ESCP usulünde yargılama harçları bazı AB üyesi ülkelerde dava değerinden bağımsız sabit bir ücret olarak öngörülmüşken, bazı üye ülkelerde ise dava değeri ile orantılı olarak düzenlenmiştir. Bu kapsamda örneğin İrlanda'dan ESCP'ye başvuracak bir kimsenin ödemesi gereken mahkeme harcı 25 € iken⁵⁶, Litvanya'da dava değerinin %3'ü olarak alınmakta⁵⁷, Polonya'da ise yargı harcı dava değerine göre değişen oranlarda⁵⁸ ortaya çıkmaktadır.

Üye devletler tarafların uzaktan ödeme yöntemleri kullanmak suretiyle mahkeme harçlarını ödeyebilmelerini garanti altına almalı, bu cümleden olmak üzere banka transferi, kredi kartı, bankamatik kartıyla ödeme veya davalının banka hesabından doğrudan havale ile ödeme yöntemlerinden en az birisini taraflara sunmalı, bu sayede tarafların mahkeme veya divanın bulunduğu AB üyesi ülke dışında bir başka ülkeden de mahkeme harçlarını ödeyebilmelerini güvence altına almalıdır (m. 15a/2).

861/2007 sayılı Tüzük'ün 16. maddesi uyarınca davayı kaybeden taraf yargılama sonucu ortaya çıkan harç ve taraf masraflarından sorumlu olacaktır. Bu doğrultuda ESCP yargılama sonucunda aleyhine karar verilen, yani davayı kaybeden tarafın; lehine karar verilen, yani davayı kazanan tarafa yargılamaya ilişkin ortaya çıkan harç ve masrafları ödemesine ilişkin Roma Hukuku'ndan günümüze intikal eden "kaybeden öder - loser pays" kuralını⁵⁹ benimsemiştir.

---

⁵⁶ http://www.citizensinformation.ie/en/justice/courts_system/european_small_claims_procedure.html Erişim: 09 Nisan 2018.

⁵⁷ https://e-justice.europa.eu/content_small_claims-42-lt-en.do?member=1 Erişim: 09 Nisan 2018.

⁵⁸ https://e-justice.europa.eu/content_small_claims-42-pl-en.do?member=1 Erişim: 09 Nisan 2018.

⁵⁹ Cengiz Topel ÇELİKOĞLU, "Karşı Tarafa Tahmin Olunan Avukatlık Ücretinin Hukuki Niteliği". *DEÜHFD*, C. 16, Prof. Dr. Hakan Pekcantez'e Armağan Özel S. 2014, (Basım Yılı: 2015), 1093-1139, s. 1109.

Ancak mahkeme veya divan davada haklı çıkan taraf lehine yargılama sırasında gereksiz yere yapılan veya talep ile orantısız olan masrafların ödenmesine hükmetmeyecektir.

F. Prosedür Kapsamında Verilen Karara Karşı Kanun Yolu

ESCP kapsamında verilen mahkeme veya divan hükmüne karşı yapılacak olan kanun yolu başvurusu AB üyesi devletlerin düzenlemesine bırakılmıştır. Prosedür kapsamında verilen kararlara karşı yeknesak bir kanun yolunun belirlenmemesi hakkın korunması hususunda AB üyesi devletler arasında önemli ölçüde farklılıklara yol açacağı ve yargılamanın süresi ve maliyetini etkileyeceği gerekçeleriyle eleştirilmiştir⁶⁰. 861/2007 sayılı Tüzük'ün 17/1. maddesi uyarınca AB üyesi devletler ESCP kapsamında verilen bir hükme karşı kanun yolunun mevcut olup olmadığı ve eğer mevcutsa bu kanun yoluna başvurulması için uyulması gereken süre hususunda Avrupa Komisyonu'nu bilgilendirecek, Komisyon da bu bilgiyi toplumun erişimine açık hale getirecektir. ESCP kapsamında yargılama harç ve giderlerine ilişkin 15a ile 16. maddeler mevcut olması halinde kanun yollarına da uygulanacaktır (m. 17/2).

G. Prosedür Kapsamında Verilen Hükmün Yeniden İncelenmesi

Bazı istisnai durumların gerçekleşmesi halinde prosedür kapsamında verilen hükmün, kararın verildiği mahkeme veya divan tarafından yeniden incelenmesi talep edilebilir. Hükmün yeniden incelenmesinin hangi istisnai hallerde talep edilebileceği 861/2007 sayılı Tüzük'ün 2015/2421 sayılı Tüzük ile değişik 18. maddesinde belirtilmiştir. Bu istisnaların ilki davalıya standart talep formu A'nın tebliğ edilmediği veya duruşma yapılan hallerde davalının savunma yapmasına olanak sağlayacak gerekli hazırlıkları yapabilmesi için yeterli bir süre verilerek duruşmaya davet edilmediği hallerdir (m. 18/1(a)). Hükmün yeniden incelenmesinin talep edileceği ikinci istisna da davalının kendisine yüklenebilecek herhangi bir kusur olmadan mücbir sebepler veya olağanüstü şartlardan ötürü davaya karşı koyamadığı hallerdir (m. 18/1(b)). Bu iki durumdan birisinin gerçekleşmesi halinde davalının ESCP kapsamında verilen bir hükme karşı hükmü veren mahkeme veya divana hükmün yeniden incelenmesi talebiyle başvuru yapma hakkı bulunmaktadır. Davalı, hükmün yeniden incelenmesi talebi yapabilme imkânı bulunmasına karşın bu talebi yapmaması halinde başvuru yapma hakkını kaybetmektedir.

Hükmün yeniden incelenmesi için başvuru yapma süresi 30 gündür. 30 günlük süre davalının hükmün içeriğinden etkin bir şekilde haberdar olduğu

⁶⁰ KRAMER, *Harmonization of Procedural Law*, s. 264.

ve serbestçe hareket edebildiği andan itibaren başlar. 30 günlük sürenin başlangıç tarihi en geç davalının mülkiyetinde bulunan eşyanın tamamı veya bir kısmı üzerinde tasarruf yetkisinin kaldırılmasına ilişkin ilk icra yaptırımının uygulandığı tarihtir. 30 günlük süre kesin olup uzatılamaz (m. 18/2).

Mahkeme veya divan, yargılamanın yeniden incelenmesi talebini 861/2007 sayılı Tüzük'ün 18/1. maddesinde belirtilen nedenlerden birinin mevcut olmaması nedeniyle reddederse verilen hüküm geçerliliğini korumaya devam eder (m. 18/3). Mahkeme veya divan aksi yönde 18/1. maddede belirtilen nedenlerden birinin mevcut olduğuna karar verirse, verilen hüküm geçersiz olur (m. 18/4).

H. Diğer Hususlar

Öncelikle 861/2007 sayılı Tüzük'ün 19. maddesi uyarınca ESCP, 2015/2421 sayılı Tüzük ile değişik 861/2007 sayılı Tüzük hükümlerine bağlı olmak kaydıyla yargılamanın yapıldığı AB üyesi devletin medenî usul hukukuna göre yürütülecektir. 861/2007 sayılı Tüzük'ün 12/1. maddesi uyarınca mahkeme veya divan tarafların uyuşmazlığa ilişkin hukuki bir değerlendirme yapmalarını talep edemez. Gerekli olan durumlarda mahkeme veya divan usule ilişkin soruları hakkında tarafları bilgilendirir (m. 12/2). Yine uygun olan hallerde mahkeme veya divan taraflar arasında bir anlaşma sağlanabilmesi için çaba gösterir (m. 12/3).

861/2007 sayılı Tüzük'ün 14/1. maddesi uyarınca mahkeme veya divan süre verilen hallerde ilgili tarafı süreye uymamanın sonuçları hakkında bilgilendirmekle yükümlüdür. Mahkeme veya divan istisnai hallerde tarafların haklarının korunması amacıyla 4/4. (talep formunun tamamlanması veya düzeltilmesi amacıyla mahkeme veya divan tarafından tayin edilecek süre), 5/3. (davalının 30 günlük cevap süresi), 5/6. (davanın ESCP kapsamında olmadığına ilişkin iddia üzerine mahkeme veya divan tarafından bu hususta karar verilmesi için belirlenen 30 günlük süre) ve 7/1. maddelerde (dilekçe aşamasının tamamlanmasından itibaren başlayacak 30 günlük hüküm verme süresi) belirtilen sürelerin uzatılmasına karar verebilir (m. 14/2).

İstisnai durumlarda mahkeme veya divan tarafından 5/2. (talep formunun tebliğinden itibaren 14 gün içerisinde davalıya tebliği), 5/6. (karşı davaya ilişkin formun tebliğinden itibaren 14 gün içerisinde davacıya tebliği) ve 7. madde de (dilekçe aşamasının tamamlanmasından itibaren belirlenen 30 günlük hüküm verme süresi) belirtilen sürelere uyulması mümkün değilse, mahkeme veya divan bu hükümler uyarınca yapılması gereken işlemleri mümkün olan en kısa süre içerisinde yerine getirecektir (m. 14/3).

861/2007 sayılı Tüzük'ün 24. maddesi uyarınca AB üyesi devletler, yargılama harç ve masrafları da dahil olmak üzere prosedüre ilişkin bilgileri ilgili meslek çevreleri ve kamuoyu ile paylaşmak üzere iş birliği yapacaklardır. Prosedüre ilişkin bilgi paylaşımı özellikle 2001/470 sayılı Komisyon kararı ile kurulan Medenî Hukuka ve Ticaret Hukukuna İlişkin Avrupa Yargı Ağı aracılığı ile yürütülecektir⁶¹. 861/2007 sayılı Tüzük'ün 2015/2421 sayılı Tüzük ile değiştirilen 25/1-1. maddesinde de AB üyesi devletlerin ESCP'ye ilişkin hangi bilgileri Avrupa Komisyonu'na iletmesi gerektiği belirlenmiştir. Üye devletler söz konusu hususlarda meydana gelebilecek değişiklikleri de Avrupa Komisyonu'na ayrıca iletceklerdir (m. 25/1-2).

861/2007 sayılı Tüzük'ün yürürlükten kaldırılan 25/2. maddesinde Avrupa Komisyonunun üye devletler tarafından kendisine iletilen bilgileri Avrupa Birliği Resmî Gazetesi'nde yayımlamak veya diğer uygun yöntemlerin kullanılması suretiyle kamuoyuna duyurmakla yükümlü olduğu düzenlenmişse de 2015/2421 sayılı Tüzük ile değiştirilen metinde elektronik adalet uygulamalarının⁶² güçlenmesi amacıyla Avrupa Komisyonunun prosedüre ilişkin bilgileri özellikle Avrupa Elektronik Adalet Portalı (<https://e-justice.europa.eu/63>) kullanılmak suretiyle uygun yöntemlerle kamuoyunun erişimine açık hale getireceği düzenlenmiştir.

861/2007 sayılı Tüzük'e 2015/2421 sayılı Tüzük ile eklenen 26 ve 27. maddeler ile Avrupa Komisyonu'na 13 Ocak 2016 tarihinden itibaren belirsiz bir süreyle 861/2007 sayılı Tüzük'ün Ek 1 - 4 arasında yer alan formların (standart talep formu A, standart cevap formu C, standart formlar B ve D) yapılan değişikliklere uygun hale getirilmesi ve güncellenmesi amacıyla yetki

⁶¹ http://ec.europa.eu/civiljustice/index_en.htm Erişim: 09 Nisan 2018. Söz konusu internet sitesinde yer alan bilgiler bu makalenin yazıldığı tarihte güncel olmayıp, site içeriği tümüyle <https://e-justice.europa.eu/home.do> adresinde yer alan Avrupa Elektronik Adalet Portalı'na aktarılmadan önce güncellenmektedir.

⁶² Elektronik Adalet (E-Justice) terimi yargılama hizmetleri sırasında elektronik postanın kullanımı, davaların çevrimiçi açılabilmesi, yargı içtihatları da dahil çevrimiçi bilgiye erişim, duruşmalar sırasında video ve ses sistemlerinin kullanımı, davaların ve yargılama sürecinin çevrimiçi takibi, hakimlerin ve diğer karar mercilerinin bilgiye elektronik erişimi de dahil olmak üzere çok sayıda hususu kapsamaktadır. THE EUROPEAN UNION AGENCY FOR FUNDAMENTAL RIGHTS AND COUNCIL OF EUROPE (FRA): **Handbook on European Law Relating to Access to Justice**, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2016, s. 178.

⁶³ Avrupa Birliği tarafından hizmete sunulan ve üye ülkelerin resmi dillerinde erişilebilen söz konusu internet sitesi, bireylere temel hukuki metinler, mahkeme içtihatları, adli yardım ve yargılama prosedürlerine ilişkin bilgilere ulaşma olanağı sağlamaktadır.

devrine dayanan tasarruflar (*delegated acts*) yapma yetkisi verilmiştir. Söz konusu yetki Avrupa Parlamentosu veya Avrupa Konseyi tarafından her zaman kaldırılabilir. Komisyon ilgili formlarda değişiklik yapan bir tasarrufta bulunduğu, bu hususu eş zamanlı olarak Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi'ne bildirecektir (m. 27/4). Söz konusu değişiklik bu bildirimden sonraki iki ay içerisinde Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi tarafından değişikliğe itiraz edilmediği veya bu süreden önce Avrupa Komisyonu'na değişikliğe itiraz edilmeyeceğinin bildirilmesinden sonra yürürlüğe girer. İki aylık süre Avrupa Parlamentosu ve Avrupa Konseyi'nin inisiyatifinde olmak kaydıyla iki ay daha uzatılabilir (m. 27/5).

VII. ESCP KAPSAMINDA VERİLEN KARARLARIN DİĞER BİR AB ÜYESİ ÜLKEDE TANIMA VE TENFİZİ

A. Genel Olarak

861/2007 sayılı Tüzük'ün 20/1. maddesi uyarınca bir AB üyesi devlette prosedür kapsamında verilen bir mahkeme veya divan hükmü, hükmün tanınmasına karşı herhangi bir itiraz imkânı olmaksızın ve hükmün icra edilebilir olduğuna ilişkin bir kararın (*declaration of enforceability*) verilmesi gerekmektedir diğer bir AB üyesi devlette tanınır ve icra edilebilir.

861/2007 sayılı Tüzük'ün 2015/2421 sayılı Tüzük ile değişik 20/2. maddesi uyarınca taraflardan birisinin talebi üzerine, mahkeme veya divan 861/2007 sayılı Tüzük Ek 4'de yer alan standart form D'yi kullanarak taraflara ek bir masraf olmaksızın verilen hükme ilişkin bir belge düzenlemekle yükümlüdür⁶⁴. Mahkeme veya divan, talep üzerine ilgili tarafa söz konusu sertifikayı <https://e-justice.europa.eu/> internet adresinde yer alan Çok Dilli Dinamik Standart Formdan (*Multilingual Dynamic Standard Form*) yararlanmak suretiyle AB'nin resmi dillerinden herhangi birisinde düzenlemekle de yükümlüdür. Öte yandan mahkeme veya divan söz konusu sertifikanın serbest metin alanı (*free-text field*) içerisinde yer alan herhangi bir metnin tercümesini sağlamakla yükümlü değildir⁶⁵.

---

⁶⁴ 861/2007 sayılı Tüzük'e 2015/2421 sayılı Tüzük ile eklenen madde 21a/1 uyarınca her AB üyesi devlet kendi resmi dili haricinde söz konusu sertifikayı Birlik kurumlarının resmi dillerinden hangileri için kabul edeceğini bildirebilir.

⁶⁵ 861/2007 sayılı Tüzük'e 2015/2421 sayılı Tüzük ile eklenen madde 21a/2 uyarınca sertifikada yer alan hükmün özüne ilişkin metnin tercümesi herhangi bir AB üyesi devlette tercüme yapmak için yeterli niteliklere sahip bir kişi tarafından yapılacaktır.

B. İcra Prosedürü

Öncelikle 861/2007 sayılı Tüzük'ün 15/1. maddesi uyarınca prosedür kapsamında verilen bir hüküm, hüküm aleyhine başvurulabilecek herhangi bir kanun yolunun varlığından bağımsız olarak ve teminat verilmesi gerekmeksizin icra edilebilme kabiliyetine sahiptir. Buna göre 861/2007 sayılı Tüzük madde 21 hükümlerine aykırılık teşkil etmemek kaydıyla ESCP kapsamında verilen bir hükmün icrası, hükmün icra edileceği AB üyesi ülke mevzuatına göre yürütülecektir. ESCP kapsamında verilen bir hüküm, icranın gerçekleştirildiği AB üyesi ülkede verilen bir mahkeme kararı ile aynı koşullar altında icra edilecektir.

Prosedür kapsamında verilen bir hükmün icrasını isteyen taraf bazı belgeler sunmakla yükümlüdür. Bu kapsamda ilgili taraf hükmün, gerçekliğini tespit etmeye yeterli koşulları sağlayacak bir kopyasını (m. 21/2(a)) ve 861/2007 sayılı Tüzük'ün 2015/2421 sayılı Tüzük ile değişik 20/2. maddesinde belirtilen sertifikayla (standart form D kullanılarak mahkeme veya divan tarafından prosedür kapsamında verilen hükme ilişkin düzenlenecek belge) gerekli olması halinde hükmün icra edileceği AB üyesi ülkenin resmi dilindeki tercümesini; ilgili AB üyesi ülkede birden fazla resmi dilin mevcut olması halinde ise bu resmi dillerden herhangi birindeki tercümesini veya hükmün icra edileceği AB üyesi ülkenin kabul edeceğini bildirdiği herhangi başka bir dildeki tercümesini (m. 21/2(b)) ibraz etmekle yükümlüdür.

Bir AB üyesi ülkede prosedür kapsamında verilen bir hükmü başka bir AB üyesi ülkede icra etmek isteyen tarafa yetkili bir temsilcisinin olması veya hükmün icra edileceği ülkede bir posta adresinin bulunması şart koşulamaz (m. 21/3). Buna ilaveten, bir AB üyesi ülkede ESCP kapsamında verilen bir hükmün, bir başka AB üyesi ülkede icrası için başvuran tarafa, yabancı bir ülke vatandaşı olduğu veya hükmün icra edileceği AB üyesi ülkede ikametgahının veya mutad meskeninin olmadığı gerekçesiyle, teminat, kefalet, depozito veya başka bir şekilde tasvir edilen bir teminat yatırması şart koşulamaz (m. 21/4).

ESCP kapsamında verilen hükme ilişkin icra talebi, aleyhine talepte bulunulan tarafın başvurusu üzerine, hükmün aşağıda belirtilen hususlar çerçevesinde herhangi bir AB üyesi ülkede veya diğer bir 3. ülkede daha önce tesis edilmiş bir mahkeme kararı ile çatışma halinde olması durumunda hükmün icrasının talep edildiği mahkeme veya divan tarafından reddedilir (m. 22/1):

- a. Önceki tarihli mahkeme kararının aynı taraflar arasında ve aynı dava konusuna ilişkin olması (m. 22/1(a)),

- b. Önceki tarihli mahkeme kararının ESCP kapsamında verilen hükmün icrasının talep edildiği AB üyesi ülkede verilmiş olması veya söz konusu ülkede mahkeme kararının tanınması için gerekli koşulları karşılıyor olması (m. 22/1(b)),
- c. Mahkeme kararları arasında bağdaşmazlık olduğuna ilişkin itirazın ESCP kapsamında yapılan yargılamanın yürütüldüğü mahkeme veya divan önünde ileri sürülemediği olması (m. 22/1(c)).

ESCP kapsamında verilen bir hükmün esas, hiçbir koşul altında hükmün icra edileceği AB üyesi ülkede yeniden değerlendirilemez (m. 22/2). Aleyhine hükmün icrası talep edilen tarafın ESCP kapsamında verilen bir hükme karşı kanun yoluna başvurması, kanun yoluna başvurunun ilgili taraf için halen mümkün olması veya ilgili tarafın hükmün yeniden incelenmesi talebinde bulunmuş olması hallerinde, yetkili mahkeme veya divan veya hükmün icra edileceği AB üyesi ülkedeki yetkili makam, aleyhine hükmün icrası talep edilen tarafın başvurusu üzerine icra talebine ilişkin prosedürün koruyucu tedbirlerle sınırlandırılmasına, icra talebinin belirleyeceği bir teminatın yatırılması şartına bağlanmasına veya istisnai durumlarda icra prosedürünün durdurulmasına karar verebilir (m. 23/1). Söz konusu tedbirlere ilişkin hüküm ESCP kapsamında verilen mahkeme kararının verildiği ülkede icra edilmesi talebiyle yapılan başvuruda da uygulanır (m. 15/2).

861/2007 sayılı Tüzük'e 2015/2421 sayılı Tüzük ile eklenen madde 23a/1 uyarınca ESCP kapsamında yapılan yargılama sırasında sonuçlandırılan veya mahkeme veya divan tarafından onaylanan ve prosedürün yürütüldüğü AB üyesi ülkede icra edilebilir kabiliyette olan sulhe ilişkin sözleşme, diğer bir AB üyesi ülkede de tıpkı ESCP kapsamında verilen bir hüküm gibi tanınma ve icra edilebilme kabiliyetine sahiptir. 2015/2421 sayılı Tüzük ile değişik 861/2007 sayılı Tüzük'ün III. kısmında yer alan ve ESCP kapsamında verilen mahkeme kararının diğer bir AB üyesi ülkede tanınma ve tenfizine ilişkin hükümler gerekli uyarlamaların yapılması suretiyle (*mutatis mutandis*) sulh sözleşmelerine de uygulanır (m. 23a/2).

VIII. TÜRK HUKUKUNDA DURUM

A. Genel Olarak

Türk hukukunda belirli bir dava değerinden düşük olan uyuşmazlıklara ilişkin ayrı bir basitleştirilmiş yargılama usulü öngörülmemiştir. 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu'nun ("HMK") 2/1. maddesi uyarınca

dava konusunun değer ve miktarına bakılmaksızın malvarlığı haklarına ilişkin davalarla şahıs varlığına ilişkin davalarda görevli mahkeme kural olarak asliye hukuk mahkemesidir. Bu doğrultuda dava değeri düşük veya yüksek olan alacaklar asliye hukuk mahkemesinin görev alanına girmekle aynı yazılı yargılama usulüne tabi tutulacaktır⁶⁶. Öte yandan gerek AB birliği kapsamında uygulanacak şekilde ESCP ile, gerekse AB üyesi pek çok ülkede küçük hak taleplerine ilişkin basit, hızlı ve daha az masraflı usuller öngörülmüştür.

Belirtmek gerekir ki HMK ile yürürlükten kaldırılan 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu (“HUMK”) belirli bir değerden düşük uyuşmazlıklar için dolaylı olarak ayrı bir yargılama usulü öngörmekteydi. Zira HUMK’da görevli mahkemenin tespitinde dava konusunun malvarlığına ilişkin olup olmadığı ve dava konusu malvarlığına ilişkin olan davalarda dava konusunun değer veya tutarına göre bir ayırım yapılmaktaydı. Bu kapsamda HUMK m. 8/I uyarınca “*iflas davalarıyla vakfa ilişkin davalar hariç olmak üzere, mamelek hukukundan doğan değer veya miktarı beş milyar lirayı geçmeyen davalar*” sulh mahkemesinin görev alanına girmektedir⁶⁷. Sulh mahkemesinin görevine giren davalarda ise HUMK m. 507/1 uyarınca basit yargılama usulü uygulanmaktaydı. HMK’nın yürürlüğe girmesi ile HUMK’da asliye hukuk ve sulh hukuk mahkemeleri arasında öngörülen bu yöndeki ayırım kaldırılmış ve dava konusunun değer ve miktarına bakılmaksızın malvarlığı haklarına ilişkin davalarla şahıs varlığına ilişkin davalarda görevli mahkeme asliye hukuk mahkemesi olarak belirlenmiştir⁶⁸.

⁶⁶ Belirtmek gerekir ki 492 sayılı Harçlar Kanunu’nun 13. maddesinde dava değeri 50 TL’yi geçmeyen dava ve takiplerin harçtan müstesna olduğu hususu düzenlenmiştir. Ancak ülkemizin mevcut ekonomik koşulları ve Türk Lirasındaki değer kaybı göz önünde bulundurulduğunda, 50 TL’lik üst sınırın oldukça az olduğu ve hükmün uygulanabilirliğinin kalmadığı açıktır.

⁶⁷ Sulh mahkemelerinin görevinin belirlenmesine ilişkin söz konusu parasal sınır, HUMK’a 26.9.2004 tarihli ve 5236 sayılı Kanun’un 19. maddesi ile eklenen Ek Madde 4 uyarınca her takvim yılı başından geçerli olmak üzere, önceki yılda uygulanan parasal sınırların; o yıl için 213 sayılı Vergi Usul Kanunu’nun mükerrer 298. maddesi hükümleri uyarınca Maliye Bakanlığı’nca her yıl tespit ve ilan edilen yeniden değerlendirme oranında arttırılması suretiyle uygulanmaktaydı. Bu kapsamda 2010 yılı için belirlenen parasal sınır 7.230,00 TL, 2011 yılı için HMK’nın yürürlüğe girmesine kadar geçen sürede uygulanan parasal sınır 7.780,00 TL idi. Dolayısıyla örneğin 2011 yılında dava değeri 7.780,00 TL’den az olan malvarlığına ilişkin bir dava sulh mahkemesinin görevine girmekte ve basit yargılama usulüne tabi olmaktadır.

⁶⁸ HMK’nın genel gerekçesinde asliye hukuk mahkemeleri ile sulh hukuk mahkemelerinin görev ayırımında dava konusunun değerinin esas alınması ile yapılan ayırımın kaldırılmasına ilişkin şu ifadeler yer almaktadır: “Bugüne kadar, malvarlığına ilişkin davalarda, sulh hukuk ve asliye hukuk arasında miktara göre yapılan ayırım, birçok soruna yol açmıştır. Bu

HMK ile söz konusu ayırımın kaldırılması doktrinde çeşitli eleştirilere uğramış, dava değerinin düşük miktarda olduğu uyuşmazlıkların da asliye hukuk mahkemelerinin görev alanına girmesi neticesinde yazılı yargılama usulüne tabi olacaklarını, oysa basit yargılama usulüne ilişkin uyuşmazlıkların daha kısa sürede, daha az masrafla çözülmesinin mümkün olduğu⁶⁹, bu doğrultuda sulh hukuk mahkemeleri ile asliye hukuk mahkemeleri ayırımından ve bu ayırımı temel alan yazılı yargılama usulü ile basit yargılama usulü ayırımının gereklerinden yararlanılarak usul ekonomisi ilkesinin hayata geçirilmesi ve yargılamanın makul sürede bitirilmesi için görev tayininde tekrar dava konusunun değer ve miktarı ölçütünün getirilmesi gerektiği ifade edilmiştir⁷⁰. Doktrinde yukarıda belirtilen görev ayırımının tekrar yasalaştırılması önerilerinin yanı sıra ülkemizde belirli bir dava değerinden küçük alacaklar için ayrı bir yargılama usulünün kabul edilmesi gerektiği de ileri sürülmektedir. Örneğin *Ercan*, HMK m. 200’de düzenlenen senetle ispat zorunluluğuna ilişkin kuraldan hareketle değeri 2500 TL’yi geçmeyen özel hukuktan doğan tüm para alacaklarının tahsilini kapsayacak şekilde benzeri bir düzenlemenin yapılabileceğini ifade etmektedir⁷¹. Benzer şekilde *Özbek*, küçük taleplere ilişkin davalarda yargılamanın meşakkatli olmaması ve basitleştirilmiş yargılama usulünün dava konusu miktarın düşüklüğü sebebiyle yeterli olması temelinde

ayırımın pratik ve ihtiyaçlara da tam olarak cevap verdiği söylenemez. Ayrıca aynı konuda karar vermeye yetkili olan bir mahkemenin, miktarın azlığı ya da çokluğuna göre yapacağı inceleme, harcayacağı zaman ve kullanacağı bilgi özünde değişiklik göstermemektedir. Sadece rakamsal olarak vereceği karar değişmektedir. Böyle bir durumda, salt miktardaki azlığın veya çokluğun görev yönünden bir öneminin olmaması gerekir. Uygulamada miktar ve değere bağlı görev sınırının tespitinde ortaya çıkan sorunlar sebebiyle görevsizlik kararları verilmekte ve davalar salt bu yüzden gereksiz yere uzamaktadır. Esasen hak arayan kişi bakımından bu sınırın hiçbir önemi de yoktur, onun için önemli olan hakkının yerine gelmesidir. Bu sınıra ilişkin periyodik değişiklikler de diğer bir sorun olup, zaman zaman karışıklığa yol açabilmektedir. Bu sebeple, malvarlığına ilişkin davalarda sulh hukuk asliye hukuk arasındaki ayırımın kaldırılması, kanunlarda belirtilen istisnalar dışında malvarlığına ilişkin davalarda asıl görevli mahkemenin asliye hukuk mahkemesi hâline getirilmesinin uygun olacağı düşünülmüştür.”

<http://www.kgm.adalet.gov.tr/Tasariasamaları/Kanunlasan/2011Yili/kanmetni/6100ss.pdf>
Erişim: 24 Ocak 2018.

⁶⁹ Hülya Taş KORKMAZ, “6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun Görev, Yetki ve Yargı Yeri Belirlenmesine İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi”, **Prof. Dr. Aydın Zevkliler’e Armağan, Yaşar Üniversitesi Elektronik Dergisi**, C. 8, Özel Sayı, 2013, 1753-1818, s. 1761 vd.

⁷⁰ Süha TANRIVER, “Sulh Hukuk – Asliye Hukuk Mahkemesi Ayırımının Anlam ve Önemi Üzerine Bazı Düşünceler”, *TBB*, 2013/105, 35-50, s. 47.

⁷¹ İbrahim ERCAN, “Mukayeseli Hukuktaki Düzenlemeler Çerçevesinde Küçük Alacakların Tahsili Konusunda Öneriler”, *SÜHFD*, C. 20, S. 1, 2012, 231-241, s. 235.

bu tür küçük talepler için ayrı bir kısaltılmış yargılama usulünün tesis edilebileceğini, bu tür usullerin varlığının hem mahkemelerin iş yükünün azaltılmasına, hem de basit bir yargılama usulü kullanılmak suretiyle makul bir sürede az bir masrafla veya tamamen masrafsız bir mahkeme kararı elde etmeye katkı sağlayacağını belirtmektedir⁷².

Bu kapsamda *Özbek*'e göre dava konusu belirli bir değerden düşük olan uyuşmazlıkların çözümü için öngörülen basitleştirilmiş yargılama usullerinin başlıca özellikleri bu usullerde azami parasal sınır öngörülmesi, tarafların yargılama usulünde kullanacakları dava malzemesinin belirli olması, gerekli hallerde davanın daha kapsamlı yargılama usullerine tevdi edilebilme imkanı, belgelerde sadelik, açıklanacak dava malzemesine ilişkin sınırlamalar öngörülmesi, davanın açılmasından sonra duruşmanın makul bir süre içerisinde yapılması, davanın makul ve belirli bir sürede karara bağlanması ve temyiz hakkı ile yargılama giderlerinin sınırlandırılmasıdır. Yazar öte yandan küçük miktarlı taleplerden kaynaklanan davalarda tarafların öncelikle arabuluculuk kurumuna yönlendirilmesi gerektiğini, bu kapsamda belirli bir sınırın altında kalan taleplere ilişkin davalarda ön inceleme aşamasında arabuluculuğa başvurulmasının zorunlu kılınması gerektiğini de savunmaktadır⁷³. Yukarıda ifade edildiği üzere ülkemizde de belirli bir dava değerinin altındaki küçük taleplere ilişkin yargılamalarda ayrı ve basit bir usulün tesis edilmesine yönelik gerek HMK ve HUMK kapsamında görev ayrımına ilişkin tartışmalar, gerekse ayrı bir sistem önerileri mevcut olmakla birlikte, makale kapsamı nedeniyle bu yöndeki tartışma ve önerilere detaylı olarak değinilmeyecektir.

Son olarak Türk hukukunda yakın zamanda yapılan olumlu bir değişikliğe de değinmek gerekir. 15 Mart 2018 tarihli ve 30361 sayılı Resmî Gazete'de yayımlanan 7101 sayılı İcra ve İflas Kanunu ve Bazı Kanunlarda Değişiklik Yapılması Hakkında Kanun'un 61. maddesi ile 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu'nun ("TTK") 4/2. maddesi değiştirilerek ticari davalarda deliller ile delillerin sunulmasının HMK hükümlerine tabi olduğu ve miktar veya değeri yüz bin Türk lirasını geçmeyen ticari davalarda basit yargılama usulünün uygulanacağı düzenlenmiştir. Ticari davaların nelerden ibaret olduğu TTK'nın 4/1. maddesinde düzenlenmiştir. Kural olarak yazılı yargılama

⁷² Mustafa Serdar ÖZBEK, "Avrupa Konseyince Adalet Hizmetlerinin Etkinliğinin Artırılması İçin Öngörülen Tedbirler", *AÜHF*, C. 55, S. 1, 2006, 207-292, s. 270.

⁷³ Mustafa Serdar ÖZBEK, "Türk Yargı Sisteminde Çok Seçenekli Adliyeler", *T.C. Adalet Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, Uluslararası Yargı Reformu Sempozyumu*, 2-3 Nisan 2012, Strateji Geliştirme Başkanlığı Yayın No: 32, Ankara, 2013, 489-514, s. 501.

usulüne tabi asliye ticaret mahkemelerinin görev alanına giren ticari davalardan kanunla getirilen parasal sınırların altında kalanların çözümünde basit yargılama usulünün uygulanacağına öngörülmesi önemli bir adım olarak değerlendirilebilir. Ancak bu kuralın yalnızca ticari davalar açısından uygulanacak olması, Türk hukukunda belirli parasal sınırların altındaki küçük taleplere ilişkin yargılamalarda ayrı ve basit bir usulün tesis edilmesine yönelik ihtiyacı tümenden ortadan kaldırmayacaktır.

B. ESCP ile Tüketici Hakem Heyetine İlişkin Düzenlemelerin Karşılaştırılması

08 Mart 1995 tarihli ve 22221 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 4077 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun’un 23/1. maddesi ile kanunun uygulanmasıyla ilgili olarak ortaya çıkacak uyuşmazlıkların çözülmesi amacıyla tüketici mahkemeleri kurulmuş, 22/1. maddesi ile de tüketici sorunları hakem heyeti kurularak belirli parasal sınırların altında kalan uyuşmazlıkların çözümünde tüketici sorunları hakem heyetlerine başvuru zorunlu kılınmıştı. 28 Kasım 2013 tarihli ve 28835 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun (“TKHK”) ile 4077 sayılı Kanun yürürlükten kaldırılmış, tüketici sorunları hakem heyetinin temel yapısı korunmuş ancak ismi tüketici hakem heyeti olarak değiştirilmiştir. TKHK’nın 66/1. maddesi uyarınca Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, tüketici işlemleri ile tüketiciye yönelik uygulamalardan doğabilecek uyuşmazlıklarda çözüm bulmak amacıyla il ve ilçe merkezlerinde en az bir tüketici hakem heyeti oluşturmakla görevlidir.

TKHK’nın 1. maddesinde de ifade edildiği üzere TKHK’nın başlıca amaçları kamu yararına uygun olarak tüketicinin sağlık ve güvenliği ile ekonomik çıkarlarını korumak, zararlarını tazmin etmek, çevresel tehlikelerden korunmasını sağlamak, tüketici aydınlatmak ve bilinçlendirmektir. Tüketici hakem heyetleri de bu yönde tüketicilerin adalete erişimlerini kolaylaştırmak amacıyla belirli bir parasal sınırın altında kalan ve tüketici işlemleri ile tüketiciye yönelik uygulamalardan doğacak uyuşmazlıkların hızlı, basit ve ucuz bir şekilde çözümünü sağlamak amacıyla kurulmuştur⁷⁴. Bu noktada tüketici

⁷⁴ Mustafa Serdar Özbek, “Tüketici Hakem Heyetinin Görevine Giren Alacaklarla İlgili Olarak İlamsız Takip Yapılamayacağına İlişkin Yargıtay Kararlarının Tahlihi”, *MİHDER*, C. 11, S. 31, 2015/2, 39-68, s. 59. Anayasa Mahkemesi de 1 Temmuz 2008 tarih ve 26923 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan 2006/78 E., 2008/84 K. ve 20.03.2008 tarihli kararında 4077 sayılı Kanun’un 22/5. maddesi ile kurulması öngörülen tüketici sorunları hakem heyetlerinin kendisinin Anayasa’ya uygun olup olmadığını değerlendirmiştir. Anayasa Mahkemesi,

hakem heyetleri ile ESCP ulaşılmak istenen temel amaç bakımından benzer niteliktedir. Her iki kurum da bireylerin adalete erişimlerini kolaylaştırma ve küçük miktarda taleplere ilişkin uyuşmazlıkların çözümünde orantısız masrafların, gecikmelerin ve diğer güçlüklerin aşılmasını hedeflemektedir. Ancak ESCP, AB'nin yapısı ve iç pazarın gereksinimleri nedeniyle sınır ötesi (*cross-border*) uyuşmazlıkların çözülmesine odaklandığından, bu niteliği ile tüketici hakem heyetinden ayrılmaktadır. Öte yandan tüketici hakem heyetleri yalnızca belirli bir parasal sınırın altındaki tüketici işlemleri ile tüketiciye yönelik uygulamalardan doğabilecek uyuşmazlıklarda görevliken, ESCP'ye ilgili uluslararası düzenlemelerde açıkça kapsam dışı bırakılan hususlar hariç 5.000 €'ya kadar olan sınır-ötesi özel hukuk ve ticaret hukukundan kaynaklı uyuşmazlıklarda başvurulması mümkündür.

TKHK'nın 68/1. maddesi uyarınca bu maddede belirtilen parasal sınırların altında kalan uyuşmazlıklarda bulunulan yere göre il veya ilçe tüketici hakem heyetlerine başvuru zorunludur. Tüketici hakem heyetleri de kendilerine yapılan başvuruları gereğini yapmak üzere kabul etmek zorundadır (m. 68/2). Belirlenen parasal değerler üzerindeki uyuşmazlıklar için ise tüketici hakem heyetlerine başvuru yapılamayacağı düzenlenmiştir. TKHK'nın 68/4. maddesi uyarınca 68/1. madde de belirtilen parasal sınırlar her takvim yılı başından itibaren geçerli olmak üzere yeniden değerlendirilerek uygulanacaktır. Buna göre 31 Aralık 2017 tarihli ve 30287 sayılı Resmî Gazete'de yer alan tebliğ uyarınca 2018 yılı için tüketici hakem heyetlerine yapılacak başvurularda değeri 4.570 TL altında bulunan uyuşmazlıklarda ilçe tüketici hakem heyetleri, büyükşehir statüsünde olan illerde 4.570 TL ile 6.860 TL arasındaki uyuşmazlıklarda il tüketici hakem heyetleri, büyükşehir statüsünde olmayan il merkezlerinde 6.860 TL altındaki uyuşmazlıklarda, bu illere bağlı ilçelerde ise 4.570 TL ile 6.860 TL arasındaki uyuşmazlıklarda il tüketici hakem heyetleri görevlidir. Buna göre belirtilen parasal değerlerin

---

belirli parasal değerlerin altında kalan tüketici işlemleri ile ilgili uyuşmazlıklarda tüketici sorunları hakem heyetlerine başvuru zorunlu kılınca da bu kararlara tüketici mahkemeleri nezdinde itiraz edilebilme olanağının getirildiğini, kanun koyucunun tüketici sorunları hakem heyetleri kararlarının yerine getirilebilmesi için etkili bir takip yolu olan ilamlı icra yolunu kabul ettiğini, Anayasa'nın 141. maddesine göre davaların en az giderle ve mümkün olan süratle sonuçlandırılmasının yargının görevi olduğunu, bu görevin ağır iş yükü altında yerine getirilmesinin zorlaşması nedeniyle uyuşmazlıkların çözümü için alternatif yöntemlerin yaşama geçirilmesinin yargıya ilişkin anayasal kuralların etkililiğinin sağlanması bakımından gerekli görülebileceğini belirterek tüketici sorunları hakem heyetine yapılacak başvurunun zorunlu tutulmasının Anayasa'ya aykırı olmadığını ve hak arama özgürlüğünü kısıtlamadığını belirtmiştir.

altında kalan uyuşmazlıkların çözümünde il veya ilçe tüketici hakem heyetleri görevliyken, üstünde kalan uyuşmazlıkların çözümünde tüketici mahkemeleri görevlidir. Öte yandan TKHK’da tüketicilerin ilgili mevzuata göre alternatif uyuşmazlık çözüm mercilerine başvurma hakkı saklı tutulmuştur (m. 68/5).

TKHK’da başvuruların tüketicinin yerleşim yerinin bulunduğu veya tüketici işleminin yapıldığı yerdeki tüketici hakem heyetine yapılabileceği (m. 68/3), tüketici hakem heyetlerinin uyuşmazlık konusuna ilişkin her türlü bilgi ve belgeyi taraflardan, ilgili kurum veya kuruluşlardan isteyebilecekleri (m. 69/1), tüketici hakem heyeti tarafından verilen kararların tarafları bağlayacağı (m. 70/1) ve 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu’nun (“İİK”) ilamların yerine getirilmesi hakkındaki hükümleri uyarınca icra edilebileceği (m. 70/2) açıkça düzenlenmiştir. Buna ilaveten tarafların tüketici hakem heyetinin kararlarına karşı on beş gün içerisinde tüketici hakem heyetinin bulunduğu yerdeki tüketici mahkemesine itiraz edebileceği, itirazın tüketici hakem heyeti kararının icrasını durdurmayacağı (m. 70/3) ve itiraz üzerine verilen kararların kesin olacağı (m. 70/5) düzenlenmek suretiyle belirli parasal değerinden altında kalan tüketici işlemlerine ilişkin uyuşmazlıkların hızlı bir şekilde kesin olarak çözümlenmesi ve icra edilebilmesi amaçlanmıştır.

27 Kasım 2014 tarihli ve 29188 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tüketici Hakem Heyetleri Yönetmeliği’nin (“THHYön”) mülga 11/1. maddesinde başvurunun uyuşmazlık konusunu içeren dilekçenin veya ilgili THHYön Ek-1’de yer alan başvuru formunun doldurularak tüketici hakem heyetine verilmesiyle yapılacağı belirtilmiş, elektronik ortamda yapılan başvuruların ise güvenli elektronik imza veya mobil imza ile imzalanmış olması şartı aranmıştı (m. 11/4). 11 Ağustos 2017 tarihli ve 30151 sayılı Resmî Gazete’de yayımlanan Tüketici Hakem Heyetleri Yönetmeliğinde Değişiklik Yapılmasına Dair Yönetmelik ile tüketici hakem heyetine yapılan başvuruların şahsen veya avukat aracılığıyla; elden, posta yoluyla veya elektronik ortamda e-Devlet kapısı üzerinden Tüketici Bilgi Sistemi (TÜBİS) ile yapılacağı düzenlenmiştir. Böylece tüketici hakem heyetlerine yapılacak başvurularda elektronik, mobil veya ıslak imza zorunluluğu olmadan e-Devlet aracılığı ile Tüketicisikayeti.gtb.gov.tr aracılığı ile daha kolay ve hızlı yapılabilmesinin önü açılmıştır.

Öte yandan tıpkı ESCP’de olduğu gibi tüketici hakem heyetlerince uyuşmazlığın hızlı ve en az masraflı şekilde çözülebilmesi için belirli süre sınırları ve usul kuralları öngörülmüştür. Bu doğrultuda taraflardan, ilgili kişi, kurum ve kuruluşlardan istenilen belgelerin 30 gün içerisinde sunulması (THHYön m. 12/3), toplantıya ilişkin düzenlemeler (THHYön m. 13-17), in-

celemenin kural olarak dosya üzerinden yapılması (THHYön m. 18), yalnızca çözümü özel veya teknik bilgiyi gerektirecek hallerde başvurulabilecek bilirkişi raporunun on beş iş günü içerisinde hazırlanması (THHYön m. 19-21), başvuruların en geç altı ay içerisinde karara bağlanması ve bu sürenin işin niteliğine göre en fazla altı ay daha uzatılabilmesi (THHYön m. 23/1), tüketici hakem heyeti kararının en geç on iş günü içerisinde taraflara tebliğ edilmesi (THHYön m. 25/1) ve tarafların tüketici hakem heyeti kararına karşı tebliğ tarihinden itibaren on beş gün içerisinde tüketici mahkemesi nezdinde itiraz etme hakkının bulunması (TKHK m. 70/3) bu düzenlemelerden bazılarıdır. Bunun yanı sıra tüketici hakem heyetleri nezdinde uyuşmazlıkların özellikle tüketiciler için en az masrafla çözülmesine yönelik düzenlemeler de mevcuttur. Bu kapsamda tüketici hakem heyetleri için de uygulama imkânı bulan TKHK'nın tüketici mahkemeleri nezdinde Gümrük ve Ticaret Bakanlığı, tüketiciler ve tüketici örgütleri tarafından açılan davaların 02.07.1964 tarihli ve 492 sayılı Harçlar Kanununda düzenlenen harçlardan muaf tutulmasına ilişkin 73/2. maddesi, tüketici hakem heyeti tarafından tüketici aleyhine verilen kararlarda tebligat ve bilirkişi ücretlerinin Gümrük ve Ticaret Bakanlığı'na karşılanmasına ilişkin 70/7. maddesi bu düzenlemelere örnek gösterilebilir.

Ancak doktrinde TKHK'nın 72. maddesinde yer alan tüketici hakem heyetlerinin çalışma usul ve esaslarının yönetmelikle belirleneceğine ilişkin düzenlemenin başlı başına Anayasa'ya aykırı olduğu ifade edilmiştir⁷⁵. Bu kapsamda *Ermenek*, tüketici hakem heyetlerinin görev alanına giren uyuşmazlıkların çözümünde yönetmelik ile getirilen usul kurallarının yetersiz kalacağını, hak arama özgürlüğünü zedeleyeceğini, bu hükümlerin tüketicilere diğer kanunlarla verilen hak ve yetkileri ortadan kaldırdığını veya sınırladığını ifade etmektedir⁷⁶. Nitekim tüketici mahkemelerinde TKHK'nın 73/4. maddesi uyarınca HMK'da düzenlenen basit yargılama usulüne ilişkin kurallar uygulanmaktayken, aynı uyuşmazlığın belirli bir parasal değer altında kalması nedeniyle tüketici hakem heyetlerinin görev alanına girmesi durumunda yönetmelikle düzenlenen usul kuralları uygulanmaktadır.

Sonuç olarak tüketici hakem heyeti tarafından çözümlenecek uyuşmazlıklarda kullanılan usul yöntemlerinin, ESCP kapsamındaki düzenlemeler ile belirli parasal değerlerin altında kalan uyuşmazlıkların hızlı, kolay ve en az

⁷⁵ İbrahim Ermenek, "Yargı Kararları Işığında Tüketici Sorunları Hakem Heyetleri ve Bu Alanda Ortaya Çıkan Sorunlara İlişkin Çözüm Önerileri", *GÜHFD*, C. 17, S. 1-2, 2013, 563-630, s. 600.

⁷⁶ Ermenek, (2013), s. 597-600.

masrafla çözüme kavuşturulması ve dolayısıyla adalete erişimi kolaylaştırması açısından benzerlik taşıdığı söylenebilir. Ancak belirtmek gerekir ki ESCP başlı başına bir yargılama usulüyen, tüketici hakem heyeti ESCP ile benzer usul yöntemleri kullanarak tüketici işlemlerine ilişkin belirli bir parasal değerin altında kalan uyuşmazlıkları çözüme kavuşturan bir organ niteliğindedir.

SONUÇ

AB içerisinde özellikle Amsterdam Anlaşması'nın yürürlüğe girmesinden sonra ivme kazanan medenî usul hukukuna ilişkin kuralların yeknesaklaştırılması çabalarının bir sonucu olan ve AB iç pazarının iyi işleminin sağlanması amacıyla sınır ötesi sonuçlar doğuran uyuşmazlıklara ilişkin Avrupa Ödeme Emri'nden sonra tesis edilen ikinci bağımsız Avrupa Usulü olan ESCP, uygulanmaya başladığı 1 Ocak 2009 tarihinden bu yana kapsamında yer alan basit hak taleplerine ilişkin yargılamaların hem sürelerinin hem de masraflarının önemli ölçüde azaltılmasına katkı sağlamıştır. Kural olarak yazılı bir yargılama usulü olan ESCP'de yargılama işlemleri standart formların doldurulması yoluyla yürütülmektedir. ESCP'yi tesis eden ve değiştiren tüzükler ile prosedürün işleyişine ilişkin temel usul kuralları öngörülmele birlikte, yargılama sürecinde ilgili AB üyesi devletin usul hukuku kuralları da geçerli olmaktadır.

2015/2421 sayılı Tüzük ile prosedürün uygulanmasında görülen aksaklıkların bir kısmının düzeltilmesi yoluna gidilmiş, prosedür kapsamında belirlenen üst sınır özellikle küçük ve orta ölçekli işletmelerin de prosedürden yararlanmalarının sağlanması amacıyla 2.000 €'dan 5.000 €'ya çıkartılmış, hem masrafların azaltılması hem de yargılamanın hızlandırılması amacıyla teknolojik gelişmelerden gerek standart formların tebliğinde gerekse duruşma sırasında yararlanılması hususu vurgulanmış, yargılama harçları konusunda da orantılılık prensibi açıkça düzenlenmiştir.

861/2007 sayılı Tüzük'ün 2015/2421 sayılı Tüzük ile değişik 28. maddesi ESCP'nin işleyiş ve kapsamının değerlendirilmesi amacıyla yönelik hükümler içermektedir. Bu doğrultuda Avrupa Komisyonu, 15 Temmuz 2022'ye kadar aşağıdaki hususlarda yapılacak bir değerlendirmeyi de içerecek şekilde ESCP mevzuatına ve ESCP'nin işleyişine ilişkin bir rapor hazırlayarak Avrupa Parlamentosuna, Avrupa Konseyi'ne ve Avrupa Ekonomik ve Sosyal Komite'ye sunacaktır. Sunulacak raporda 2015/2421 sayılı Tüzük ile 2.000 €'dan 5.000 € çıkartılan ESCP kapsamında açılacak davalar için belirlenen üst limitin sınır ötesi uyuşmazlıklarda vatandaşlar ile küçük ve orta öl-

çekli işletmeler için adalete erişimi kolaylaştırma amacı güden prosedürün hedefine ulaşabilmesi için daha da arttırılmasının gerekli olup olmayacağı ve ESCP kapsamının özellikle işçi ücretlerine ilişkin talepler olmak üzere genişletilmesinin, böyle bir genişletmenin tam etkisinin değerlendirilmesinden sonra işverenle iş hukukundan kaynaklanan sınır ötesi uyuşmazlık içinde bulunan işçilerin adalete erişiminin kolaylaştırılması için uygun olup olmayacağı hususları özellikle değerlendirilecektir.

Avrupa Komisyonu tarafından hazırlanacak rapor uygun olması halinde mevzuat değişikliğine ilişkin teklifte içerecektir. Bu amaçla AB üyesi ülkeler 15 Temmuz 2021 tarihine kadar ESCP kapsamında yapılan başvurular ile ESCP kapsamında verilen mahkeme kararlarının icrasına yönelik taleplere ilişkin sayısal verileri Avrupa Komisyonu'na ulaştıracaktır. Avrupa Komisyonu ayrıca 15 Temmuz 2019 tarihine kadar Avrupa Parlamentosu'na, Avrupa Konseyi'ne ve Avrupa Ekonomik ve Sosyal Komite'ye prosedürün AB üyesi ülkelerde hangi ölçüde bilindiğine ilişkin, bilinirliğin nasıl arttırılabileceğine ilişkin önerilerle birlikte bir rapor sunacaktır. Söz konusu çalışma ve raporlar akabinde 2022'den sonra prosedür kapsamında gerekli değişiklikler yapılarak ESCP'nin daha iyi işlemesi AB kanun koyucusu tarafından sağlanacaktır.

Her ne kadar hem AB üyesi pek çok ülkenin iç hukukunda, hem de AB genelinde usul hukukunun yeknesaklaştırılması amacıyla belirli bir parasal değer altında kalan özel hukuk ve ticaret hukukuna ilişkin uyuşmazlıkların hızlı, basit ve en az masrafla çözümünü sağlayacak özel usul kuralları düzenlenmişse de, HMK kapsamında böyle bir düzenleme öngörülmemiş, dava konusunun değer ve miktarından bağımsız olarak malvarlığına ilişkin davalar ile şahıs varlığına ilişkin davaların asliye hukuk mahkemesinin görev alanına girdiği düzenlenmiştir. Bu nedenle dava değeri düşük veya yüksek alacakların tamamı yazılı yargılama usulüne tabi olmaktadır. Tüketici hakem heyetlerine ilişkin mevcut düzenlemeler ile belirli bir parasal sınırın altında kalan ve tüketici işlemleri ile tüketiciye yönelik uygulamalardan doğacak uyuşmazlıkların çözümünde benzer bir yaklaşım ile özel usuli düzenlemeler öngörülmemişse de, gerek tüketici hakem heyetlerinin niteliği, gerek görev kapsamının darlığı, gerekse de tüketici hakem heyetlerinde uygulanacağı düzenlenen bu usul kurallarının tüketici işlemleri hariç diğer küçük miktarda hak talepleri için açılacak davalarda uygulama alanı bulamayacak olması nedeniyle, Türk hukukunda halihazırda AB genelinde ve diğer AB üyesi ülkelerde olduğu gibi küçük hak taleplerine ilişkin uyuşmazlıkların çözümü için gereken ihtiyaçları karşılayacak bir usulün mevcut olmadığı açıktır.

Bu kapsamda Türk hukuku açısından belirli bir parasal değer altında kalan uyuşmazlıkların çözümünde öncelikle alternatif uyuşmazlık çözüm yolları teşvik edilerek bu uyuşmazlıkların yargı mercileri önüne hiç gelmeden taraflar arasında karşılıklı anlaşma ile çözüme kavuşturulması teşvik edilmelidir. Öte yandan dünya genelindeki medenî hukuk yargılaması alanında meydana gelen gelişmeler ve yapılan reformlar dikkatle izlenerek, pek çok AB üyesi ülkenin iç hukukunda ve AB genelinde uzun yıllardır uygulanan ve belirli bir parasal değer altında kalan uyuşmazlıkların hızlı, basit ve masrafsız çözüme kavuşturulması noktasında önemli bir ihtiyacı gideren özel bir yargılama usulünün düzenlenmesi gerekliliği açıktır. TTK'da yakın zamanda yapılan değişiklik ile miktar veya değeri yüz bin Türk lirasını geçmeyen ticari davalarda HMK'da düzenlenen basit yargılama usulünün uygulanacağına ilişkin kural son derece olumlu bir adım olsa da, belirtilen ihtiyacı bütünüyle ortadan kaldırmayacaktır.

Türkiye resmi olarak AB'ye aday ülke statüsünde olduğundan iç hukukumuzun AB mevzuatı ile uyumlaştırılması amacıyla pek çok konuda yasal düzenlemeler yapılmaktadır. Çalışmamızın da konusunu oluşturan belirli parasal sınırların altında kalan uyuşmazlıkların çözümüne ilişkin özel bir yargılama usulünün düzenlenmesi AB'ye adaylık sürecinde iç hukukumuzun AB mevzuatı ile uyumlaştırılması kapsamında bir zorunluluktur. Öte yandan AB'ye adaylık sürecinde ülkemiz ile AB üyesi ülkeler arasında kişilerin, malların, hizmetlerin ve sermayenin dolaşımında meydana gelen artış karşısında, ESCP'nin ülkemizde de uygulanabilmesini sağlamak amacıyla gerekli iş birliğinin yapılması ve uyumlaştırma çalışmalarının gerçekleştirilmesi önem arz etmektedir. Bu kapsamda basit hak taleplerine ilişkin uyuşmazlıkların hızlı, basit ve en az masrafla çözümünün sağlanmasına yönelik çalışmalar adalete erişimi kolaylaştıracağı gibi, ekonomik olarak da ülkemize pozitif bir katkı sağlayacaktır.

*****

KAYNAKÇA

- AB BAKANLIĞI: **AB’ye Genel Bakış**, Ankara.
(https://www.ab.gov.tr/files/rehber/02_rehber.pdf Erişim: 08 Nisan 2018).
- AB BAKANLIĞI: **AB Mevzuatı Çeviri Rehberi ve Ekler Kitapçığı**, Ankara, 2017.
(http://www.yok.gov.tr/documents/10279/30380731/ab_mevzuati_ceviri_rehberi.pdf/ Erişim: 08 Nisan 2018).
- AB GENEL SEKRETERLİĞİ: **AB Antlaşması ve AB’nin İşleyişi Hakkında Antlaşma**, Ankara, 2011.
(<https://www.ab.gov.tr/files/pub/antlasmalar.pdf> Erişim: 08 Nisan 2018).
- AB GENEL SEKRETERLİĞİ: **Avrupa Birliği Terimleri Sözlüğü (İngilizce – Türkçe)**, 1. Baskı, Ankara, 2009.
(https://www.ab.gov.tr/files/Sozluk/glossary_for_the_european_union.pdf Erişim: 08 Nisan 2018).
- ÇALIŞKAN, Yusuf/ÇALIŞKAN, Zeynep, “The Free Movement of Judgments within the European Union”, **ABD**, Yıl: 68, S. 2010/3, 13-22.
- ÇELİKOĞLU, Cengiz Topel: “Karşı Tarafa Tahmil Olunan Avukatlık Ücretinin Hukuki Niteliği”, **DEÜHFD**, C. 16, Prof. Dr. Hakan Pekcantez’e Armağan Özel S. 2014, (Basım Yılı: 2015), 1093-1139.
- DAMAR, Duygu: “European and Turkish Private International Law – Background and Methodology”, **KHÜHFD**, C. 3, S. 1, Haziran 2015, 93-104.
- ERCAN, İbrahim: “Mukayeseli Hukuktaki Düzenlemeler Çerçevesinde Küçük Alacakların Tahsili Konusunda Öneriler”, **SÜHFD**, C. 20, S. 1, 2012, 231-241.
- ERMENEK, İbrahim: “Yargı Kararları Işığında Tüketici Sorunları Hakem Heyetleri ve Bu Alanda Ortaya Çıkan Sorunlara İlişkin Çözüm Önerileri”, **GÜHFD**, C. 17, S. 1-2, 2013, 563-630.
- GUMULIAUSKIENĖ, Laura: **European Payment Order and European Small Claims Procedures: How Can Consumers Use Them?**, Lithuanian Consumer Institute, 2012.

GÜRALP, Ayşe Gülin: **Anglo-Amerikan ve Kıta Avrupası Medenî Yargılama Sistemlerindeki Yeni Gelişmeler ve Türk Hukuku ile Karşılaştırılması**, Doktora Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, 2010.

GÜRALP, Ayşe Gülin: “Medenî Yargılama Hukukunun Yeknesaklaştırılmasına İlişkin Avrupa Birliği ve Avrupa Konseyi’ndeki Çalışmalar”, **DEÜHFD**, C. 11, Özel S. 2009, 261-307.

İKTİSADİ KALKINMA VAKFI: **Amsterdam Antlaşması “Bütünleştirilmiş Haliyle Avrupa Birliği Kurucu Antlaşmaları”**, İstanbul, Haziran 2000.

KARAASLAN, Varol: “Avrupa İlamsız İcra Tüzüğü”, **İKÜHFD**, 9 (1), 2010, 101-118.

KORKMAZ, Hülya Taş: “6100 Sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu’nun Görev, Yetki ve Yargı Yeri Belirlenmesine İlişkin Hükümlerinin Değerlendirilmesi”, **Prof. Dr. Aydın Zevkliler’e Armağan, Yaşar Üniversitesi Elektronik Dergisi**, C. 8, Özel Sayı, 2013, 1753-1818.

KRAMER, Xandra: “A Major Step in the Harmonization of Procedural Law in Europe: The European Small Claims Procedure, Accomplishments, New Features and Some Fundamental Questions of European Harmonization”, (ed. Jongbloed, A.W.) **The XIIIth World Congress of Procedural Law: The Belgian and Dutch Reporters**, 2008, 253-283. (KRAMER, **Harmonization of Procedural Law**).

KRAMER, Xandra: “The European Small Claims Procedure: Striking the Balance Between Simplicity and Fairness in the European Litigation”, **Zeitschrift für Europaiches Privatrecht**, No. 2, 2008, s. 355-373. (KRAMER, **Striking the Balance**).

MAŃKO, Rafal: **Europeanisation of Civil Procedure**, European Parliamentary Research Service, June 2015.

ÖZBEK, Mustafa Serdar: “Avrupa Konseyince Adalet Hizmetlerinin Etkinliğinin Arttırılması İçin Öngörülen Tedbirler”, **AÜHFD**, C. 55, S. 1, 2006, 207-292.

ÖZBEK, Mustafa Serdar: “Tüketici Hakem Heyetinin Görevine Giren Alacaklarla İlgili Olarak İlamsız Takip Yapılamayacağına İlişkin Yargıtay Kararlarının Tahlili”, **MİHDER**, C. 11, S. 31, 2015/2, 39-68.

ÖZBEK, Mustafa Serdar: “Türk Yargı Sisteminde Çok Seçenekli Adliyeler”, **T.C. Adalet Bakanlığı Strateji Geliştirme Başkanlığı, Uluslararası Yargı Reformu Sempozyumu**, 2-3 Nisan 2012, Strateji Geliştirme Başkanlığı Yayın No: 32, Ankara, 2013, 489-514.

TANRIVER, Süha: “Sulh Hukuk – Asliye Hukuk Mahkemesi Ayrımının Anlam ve Önemi Üzerine Bazı Düşünceler”, **TBBD**, 2013/105, 35-50.

THE EUROPEAN COMMISSION: **Report from the Commission to the European Parliament, the Council and the European Economic And Social Committee on the Application of Regulation (EC) No. 861/2007 of the European Parliament and of the Council Establishing a European Small Claims Procedure**, Brussels, 19 Kasım 2013.

(http://ec.europa.eu/justice/civil/files/com_2013_795_en.pdf Erişim: 18 Ocak 2018.)

THE EUROPEAN COMMISSION: **A Guide for Users to the European Small Claims Procedure**, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2014.

THE EUROPEAN COMMISSION: **Practice Guide for the application of the European Small Claims Procedure**, Belgium, 2013.

THE EUROPEAN COMMISSION: **The New Fast-Track Court for Smaller Purchases. Justice and Consumers**, July 2017, Vera Jourova.

THE EUROPEAN UNION AGENCY FOR FUNDAMENTAL RIGHTS AND COUNCIL OF EUROPE (FRA): **Handbook on European Law Relating to Access to Justice**, Publications Office of the European Union, Luxembourg, 2016, s. 178.

THE EUROPEAN UNION: **How the European Union Works**, Publications Office of the European Union, Germany, 2012, s. 3.

(http://eeas.europa.eu/archives/delegations/singapore/documents/more_info/eu_publications/how_the_european_union_works_en.pdf Erişim: 12 Ocak 2018).

UZUN, Tuba Birinci: “Avrupa Birliği’ne Üye Devletler Arasında Mahkeme Kararlarının Serbest Dolaşımı”, **TAAD**, C. 5, S. 19, 2014, s. 997-1037.

VELİCOGNA, Marco: “Justice Systems and ICT What can be learned from Europe?”, **Utrecht Law Review**, Vol. 3, Issue 1, June 2007, 129-147.

YATAĞAN, Çiğdem: **2011/7/EU Sayılı Topluluk Yönergesi ve 6102 Sayılı TTK'nın 1530. Maddesi Çerçevesinde Mal ve Hizmet Tedarikinde Geç Ödemelerin Sonuçları**, Yüksek Lisans Tezi, Ankara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Ankara 2011.

WALKER, Wolf-Dietrich: "Avrupa İlamsız İcra Takibi", (çev. Cenk AKİL). **ABD**, 2011/1, 115-127.

İNTERNET KAYNAKLARI

<http://www.citizensinformation.ie/en/>

https://ec.europa.eu/commission/index_en

<http://eur-lex.europa.eu/summary/glossary.html>

<https://www.jurix.com.tr/>

<http://www.kgm.adalet.gov.tr/>

<http://tdk.gov.tr/>

TuketiciSikayeti.gtb.gov.tr

TEMEL MEVZUAT

11 Temmuz 2017 tarihli ve 861/2007 sayılı Avrupa Basit Hak İddiaları Prosedürünü Tesis Eden Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Tüzüğü (*Regulation (EC) No. 861/2007 of the European Parliament and of the Council of 11 July 2007 establishing a European Small Claims Procedure*)

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32007R0861&from=en> Erişim: 08 Nisan 2018.

16 Aralık 2015 tarihli ve 2015/2421 sayılı 861/2007 sayılı Avrupa Basit Hak İddiaları Prosedürünü Tesis Eden Tüzük ile 1896/2006 sayılı Ödeme Usulüne İlişkin Avrupa Emrine Dair Tüzüğü değiştiren Avrupa Parlamentosu ve Konseyi Tüzüğü (*Regulation (EU) 2015/2421 of the European Parliament and of the Council of 16 December 2015 amending Regulation (EC) No. 861/2007 establishing a European Small Claims Procedure and Regulation (EC) No. 1896/2006 creating a European order for payment Procedure*)

<http://eur-lex.europa.eu/legal-content/EN/TXT/PDF/?uri=CELEX:32015R2421&from=EN> Erişim: 08 Nisan 2018.

KISALTMALAR

AB	: Avrupa Birliği
ABD	: Ankara Barosu Dergisi
bkz.	: bakınız
c.	: cilt
çev.	: çeviren
DEÜHFD	: Dokuz Eylül Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
EC	: The European Commission
ESCP	: European Small Claims Procedure
EU	: The European Union
FRA	: The European Union Agency for Fundamental Rights and Council of Europe
HMK	: 6100 sayılı Hukuk Muhakemeleri Kanunu
HUMK	: 1086 sayılı Hukuk Usulü Muhakemeleri Kanunu
İİK	: 2004 sayılı İcra ve İflas Kanunu
İKÜHFD	: İstanbul Kültür Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
KHÜHFD	: Kadir Has Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
m.	: madde
MİHDER	: Medenî Usul ve İcra İflas Hukuku Dergisi
prg.	: paragraf
s.	: sayfa
S.	: sayı
SME	: Small and Medium Sized Enterprises
SÜHFD	: Selçuk Üniversitesi Hukuk Fakültesi Dergisi
TAAD	: Türkiye Adalet Akademisi Dergisi
TBBD	: Türkiye Barolar Birliği Dergisi
THHYön	: Tüketici Hakem Heyetleri Yönetmeliği
TKHK	: 6502 sayılı Tüketicinin Korunması Hakkında Kanun
TTK	: 6102 sayılı Türk Ticaret Kanunu
TL	: Türk Lirası